

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan väliseen kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen tehdyn Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymistä koskevan pöytäkirjan hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Brysselissä 10 päivänä huhtikuuta 1997 tehdyn pöytäkirjan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen, jolla Suomi sekä Itävalta ja Ruotsi liittyvät mainittuun sopimukseen.

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan kumppanuus- ja yhteistyösopimus allekirjoitettiin Luxemburgissa 14 päivänä kesäkuuta 1994.

Sopimuksen tavoitteena on kehittää osapuolten välisiä poliittisia suhteita, tukea Ukrainaa sen pyrkimyksissä lujittaa demokratiansa, kehittää talouttaan ja saattaa loppuun markkinatalouteen siirtyminen, edistää osapuolten välistä kauppaa ja investointeja sekä luoda perusta taloudelliselle ja sosiaaliselle yhteistyölle sekä tekniikan, tieteen, rahoitusalan ja kulttuurin alan yhteistyölle.

Demokratian, ihmisoikeuksien, kansainvälisen oikeuden ja markkinatalouden periaatteiden kunnioittaminen muodostaa olennaisen osan kumppanuus- ja yhteistyösopimusta.

Suomen, Ruotsin ja Itävallan liittyttyä Euroopan unioniin ja samalla Euroopan yhteis-

söihin 1 päivänä tammikuuta 1995 on syntynyt tarve tehdä näiden jäsenvaltioiden osalta liittymistä koskeva pöytäkirja Ukrainan kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen. Pöytäkirja allekirjoitettiin 10 päivänä huhtikuuta 1997 ja se tulee voimaan, kun sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen valtionsisäisten voimaansaattamismenettelyjen päätökseen saattamisesta.

Euroopan Unionin neuvosto ja neuvostossa kokoontuvat jäsenvaltioiden hallitusten edustajat hyväksyivät 13 päivänä maaliskuuta 1997 lausuman, jonka neuvosto ja jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta Ukrainan kanssa tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus tulee voimaan samana päivänä, kun siihen liitetyn pöytäkirjan väliaikainen soveltaminen alkaa.

Pöytäkirjaa ryhdytään Ukrainalta vastavuoroisuutta edellyttäen soveltamaan väliaikaisesti sen jälkeen, kun Suomen, Ruotsin ja Itävallan parlamentit ovat ratifioineet sen. Pöytäkirjan väliaikainen soveltaminen päättyy, kun se on ratifioitu kaikissa Euroopan unionin 15 jäsenmaassa ja Ukrainassa.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja sopimuksen merkitys

1.1. Kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen tausta ja valmistelu

Euroopan yhteisöt ja niiden jäsenvaltiot ovat vuodesta 1994 solmineet kumppanuus- ja

yhteistyösopimuksia Neuvostoliiton hajotessa syntyneiden uusien itsenäisten valtioiden kanssa. Sopimukset ovat jaetun toimivallan sopimuksia, ns. sekasopimuksia, jotka sisältävät sekä yhteisön että jäsenmaiden toimivaltaan kuuluvia asioita. Kauppapoliittisten määräysten osalta yhteisön toimivalta on yksinomainen. Useat muut sopimuksen kat-

tamat yhteistyöalat sen sijaan sisältävät myös jäsenmaiden toimivaltaan kuuluvia asioita. Sopimukset edellyttävät sekä yhteisön että jäsenmaiden hyväksymistä. Sopimukset ovat pääperiaatteiltaan yhdenmukaisia, mutta sisältävät tiettyjä maakohtaisia eroja.

Ukrainan kanssa kumppanuus- ja yhteistyösopimus allekirjoitettiin 14 päivänä kesäkuuta 1994. Pöytäkirja Suomen, Itävallan ja Ruotsin liittymisestä sopimukseen allekirjoitettiin 10 päivänä huhtikuuta 1997.

1.2. Sopimuksen keskeinen sisältö

Kumppanuus- ja yhteistyösopimus on sisällöltään monen eri alan kattava sopimus, jolla perustetaan eri tason suhdeverkkoja yhteisön ja Ukrainan kesken. Se luo pohjan osapuolten myöhemmälle suhdekehitykselle. Sopimuksen tavoitteena on luoda sopimuksen tasoinen perusta osapuolten kaupalliselle, taloudelliselle, lainsäädännölliselle, liiketoimintaan ja investointeja, rahoitusta sekä kulttuuria koskevalle yhteistyölle. Sopimus sisältää kymmenen osastoa, joissa käsitellään sopimuksen yleisiä periaatteita, poliittista vuoropuhelua, tavarakauppaa, liiketoimintaa ja investointeja, juoksevia maksuja ja pääomaa, kilpailua, henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelua sekä yhteistyötä lainsäädännön, talouden ja kulttuurin aloilla, rahoitusyhteistyötä sekä sopimuksen institutionaalisia ja yleisiä määräyksiä sekä loppumääräyksiä.

Tavarakaupassa osapuolet myöntävät toisilleen yleisen suosituimmuuskohtelun.

Talouden alalla yhteistyön aloja ovat muun muassa investointien edistäminen ja turvaaminen, tiede ja teknologia, koulutus, maatalous ja maatalouteen liittyvä teollisuus, energia, ydinenergia-ala, avaruus, ympäristö, liikenne, postipalvelut ja televiestintä, rahoituspalvelut, alueiden kehittäminen, sosiaaliala, PK-yritykset, tiedotus ja viestintä, tulli, rahapesun estäminen ja huumausaineiden laitoman kaupan estäminen.

Lainsäädäntöyhteistyön tavoitteena on yhtenäistää Ukrainan lainsäädäntö vähitellen Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaiseksi.

Liiketoimintaa ja investointeja koskevat määräykset käsittelevät työehtoja, sosiaaliturvaa, yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa, valtioiden rajat ylittävää palvelujen tarjoamista sekä liiketoimintaan ja investointeihin liittyviä yleisiä määräyksiä.

1.3. Sopimuksen poliittinen merkitys

Kumppanuus- ja yhteistyösopimus tarjoaa puitteet osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, edistää ja lujittaa yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välistä lähentymistä sekä edesauttaa poliittisten suhteiden syvenemistä.

1.4. Sopimuksen kauppapoliittinen merkitys

Sopimuksen hyväksymisellä ei ole kaupapoliittisia vaikutuksia nykytilaan verrattuna. Kumppanuus- ja yhteistyösopimus korvaa voimaan tultuaan Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton välillä tehdyn kauppaa ja kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen vuodelta 1989. Sopimus sisältää artiklan, jonka mukaan osapuolet sitoutuvat harkitsemaan niiden välisen vapaakauppa-alueen perustamista.

2. Esityksen vaikutukset

Esitys tähtää siihen, että laillisesti maassa oleskelevien sopimusvaltioiden kansalaisten oikeusturva ja tasa-arvo muun muassa työ- ja sosiaaliturvalainsäädännön alalla taataan. Sopimus edellyttää, ettei sopimusvaltioiden kansalaisia syrjitä esimerkiksi työehtojen, palkan tai irtisanomisen osalta. Sopimus ei vaikuta jäsenvaltiossa voimassaoleviin maahanpääsyä koskeviin säännöksiin.

Sopimuksella ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia Suomelle. Suomen kannalta kumppanuussopimus monen eri alan kattavana sopimuksena luo mahdollisuuden laajentaa Suomen ja Ukrainan välistä kaupallis-taloudellista yhteistyötä. Esityksellä ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia eikä organisaatioon tai henkilöstöön kohdistuvia vaikutuksia. Sopimuksen hallinnointiin liittyvät yhteistyöneuvoston ja -komitean kokoukset voidaan hoitaa tavanomaisen kansainvälisen käytännön edellyttämällä tavalla nykyisellä henkilöstöllä.

3. Asian valmistelu Suomessa

Hallituksen esitys on valmisteltu ulkoasiainministeriössä virkatyönä. Sopimuksesta on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, puolustusministeriöltä, valtionvarainministeriöltä, opetusministeriöl-

tä, maa- ja metsätalousministeriöltä, liikenneministeriöltä, kauppaja teollisuusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työministeriöltä ja ympäristöministeriöltä sekä Suomen Pankilta, kilpailuvirastolta ja tullihallitukselta.

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan kumppanuus- ja yhteistyösopimus on käsitelty valtiopäiväjärjestyksen 4 a luvun säännösten mukaisesti.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

Yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välille perustetaan 1 artiklassa kumppanuus sekä luetellaan kumppanuuden tavoitteet: luoda puitteet poliittiselle vuoropuhelulle; edistää kauppaa, investointeja ja taloudellisia suhteita; lujittaa demokratiaa, kehittää taloutta ja tukea markkinataloutteen siirtymistä; luoda pohja talous-, sosiaali-, rahoitus- sekä kulttuuriyhteistyölle.

I osasto (2—5 artikla) sisältää sopimuksen yleiset periaatteet. Sopimuksen 2 artiklassa todetaan, että osapuolten sisäisten ja ulkoisten toimintaperiaatteiden pohjana on demokraattisten periaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sellaisina kuin ne on määritelty erityisesti EYK:n Helsingin päätöksiäkirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa. Demokraattisten periaatteiden ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen muodostaa oleellisen osan kumppanuutta ja tätä sopimusta.

Sopimuksen 3 artiklassa osapuolet pitävät entisen Neuvostoliiton alueen hyvinvoinnin ja vakaiden olojen varmistamiseksi olennaisen tärkeänä sitä, että uudet itsenäiset valtiot, jotka ovat syntyneet Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa, jatkaisivat ja kehittäisivät keskinäistä yhteistyötään hyvien naapurisuhteiden hengessä noudattaen Helsingin päätöksiäkirjan periaatteita ja kansainvälistä oikeutta. Osapuolet tutkivat 4 artiklassa yhdessä vuonna 1998 sopimusneuvottelujen aloittamismahdollisuuksia vapaa-kauppa-alueen perustamiseksi. Osapuolet sitoutuvat 5 artiklassa tutkimaan yhdessä olosuhteiden muutoksista, erityisesti Ukrainan liittymisestä GATT/WTO:hon, johtuvien liäsysten tekemistä sopimukseen.

II osasto (6—9 artikla) käsittelee poliittista vuoropuhelua, jonka tehtävänä on edistää yhteisön ja Ukrainan lähentymistä, tukea

Ukrainan poliittisessa elämässä tapahtuvia demokraattisia muutoksia ja talousuudistuskehitystä sekä edistää uusien yhteistyömuotojen alullepanoa. Poliittisella vuoropuhelulla lujitetaan Ukrainan sekä yhteisön välisiä yhteyksiä; saavutetaan näkökantojen lisääntyvä lähentyminen molempia osapuolia koskevissa kansainvälisissä kysymyksissä ja lisätään siten turvallisuutta ja vakautta sekä ennakoimaan osapuolten aloittavan yhteistyön demokratian ja ihmisoikeuksien periaatteiden huomioon ottamisen sekä noudattamisen osalta. Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään yhteistyöneuvostossa.

III osasto (10—23 artikla) koskee tavara-kauppaa. Sopimuksen 10 artiklan mukaan osapuolet myöntävät toisilleen yleisen suosituimmuuskohtelun GATT'in mukaisesti kuitenkin tietyin artiklan 2 kohdassa mainituin poikkeuksin.

Sopimuksen 11 artiklassa osapuolet toteavat, että vapaan kauttakulun periaate on olennainen edellytys sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Artikla sisältää viittauksen GATT-sopimuksen kauttakuljetusta koskeviin vastaaviin määräyksiin. Sopimuksen 12 artikla toteaa, että suosituimmuuskohtelua ei sovelleta Ukrainan muille itsenäisille valtioille myöntämiin etuuksiin siirtymäaikana, joka päättyy Ukrainan liittyessä GATTiin tai vuoden 1998 lopussa. Osapuolten toisilleen myöntämää vapautusta tavaroiden väliaikaisen tuonnin maksuista ja tulleista käsitellään 13 artiklassa. Sopimuksen 14 artiklan mukaan tavaroiden tuonti osapuolten kesken tapahtuu artiklassa lueteltuja erillistapauksia lukuunottamatta ilman määrällisiä rajoituksia.

Tuontitavaroiden kansallista kohtelua sekä niihin kohdistuvia sisäisiä veroja ja muita maksuja käsitellään 15 artiklassa. Sopimuksen 16 artiklassa viitataan GATT-sopimukseen

tullien, tuonnin sekä viennin maksujen, alkuperämerkinnän sekä kaupan sääntelyn julkaisemisen osalta.

Tuonnin kotimaisille valmistajille aiheuttamaa haittaa sekä osapuolten toimenpiteitä asiassa käsitellään 18 artiklassa. Artiklan 19 mukaan millään III osaston määräyksellä ei estetä jompaa kumpaa osapuolta ottamasta käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tai tasoitustulleja GATTin tai vastaavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Tuonnin, viennin tai kauttakuljetuksen kiellot ja rajoitukset, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalin, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden takia määritellään 20 artiklassa.

Sopimuksen 21 artiklassa mainitaan, ettei III osastolla ole vaikutusta tekstiilituotteita koskevan Euroopan talousyhteisön ja Ukrainan välillä vuonna 1993 solmitun kauppasopimuksen määräyksiin. Sopimuksen 22 artiklassa käsitellään Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen alaan kuuluvien tuotteiden kauppaa ja todetaan, ettei niihin sovelleta 14 artiklan määrällisten rajoitusten kieltoa ja että näitä tuotteita tulee säätelämään erillinen sopimus, joka sisältää määrällisiä rajoituksia. Lisäksi kumppanuussopimus perustaa yhteydenpitöryhmän käsittelemään hiili- ja teräsasioita. Sopimuksen 23 artikla koskee ydinaineiden kauppaa ja sen säätelyä.

IV osasto (24—51 artikla) sisältää liiketoimintaa ja investointeja koskevat määräykset.

IV osaston I luvussa (24—27 artiklat) käsitellään työehtoja ja sosiaaliturvan yhteensovittamista. 24 artiklan mukaan Ukrainan kansalaisia, jotka työskentelevät laillisesti jäsenvaltion alueella, ei saa kansalaisuutensa perusteella syrjiä jäsenvaltion kansalaisiin nähden työoloissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa. Ukrainan on vastaavasti taattava Ukrainassa laillisesti työskenteleville jäsenvaltioiden kansalaisille sama kohtelu kuin omille kansalaisilleen.

Määräykset sosiaaliturvan yhteensovittamisesta määritellään 25 artiklassa, jonka mukaan osapuolet tekevät asiaa koskevia sopimuksia, jollei jäsenvaltioissa sovellettavista edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu. Artiklassa 26 todetaan, etteivät 25 artiklan mukaiset toimenpiteet vaikuta Ukrainan ja jäsenvaltioiden kahdenvälisiin sopimuksiin, jotka takaavat niiden kansalaisille tätä sopimusta suotuisamman kohtelun.

Yhteistyöneuvosto tutkii 27 artiklan mukaan mitä yhteisiä ponnistuksia voitaisiin

toteuttaa laittoman siirtolaisuuden hillitsemiseksi. Samoin 28 artiklassa yhteistyöneuvosto tarkastelee mitä parannuksia voidaan tehdä taloudellisten toimijoiden työolosuhteisiin osapuolten kansainvälisten sitoumusten mukaisesti. Yhteistyöneuvosto antaa suosituksia artiklojen 24, 27 ja 28 täytäntöönpanosta 29 artiklan mukaisesti.

IV osaston II luku (30—36 artikla) käsittelee yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevia edellytyksiä. 30 artiklan 1 kohdassa yhteisö ja sen jäsenvaltiot takaavat Ukrainan yhtiöille kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin kolmannelle maalle vastaavasti myönnetty kohtelu. Yhteisön alueelle sijoittautuneiden ukrainalaisten yhtiöiden tytäryhtiöille jäsenvaltiot myöntävät kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin niiden alueelle sijoittautuneille yhteisön yhtiöille myönnetty kohtelu liitteessä IV mainituihin varauhin. Ukrainan yhtiöiden sivuliikkeille myönnetään kohtelu, joka ei ole epäedullisempi kuin kolmansien maiden yhtiön sivuliikkeelle myönnetty kohtelu.

Sopimuksen 30 artiklan 2 kohdassa Ukrainan myöntää sen alueelle sijoittautuneiden yhteisön yhtiöille liitteessä V luetelluihin varauhin kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin sen omille tai sen alueelle sijoittautuneille kolmansien maiden yhtiöille myönnetty kohtelu, sen mukaan kumpi näistä kohteluista on edullisempi. Yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille ja sivuliikkeille myönnetään kohtelu, joka ei ole epäedullisempi kuin sen omille tai kolmannen maan tytäryhtiöille ja sivuliikkeille myönnetty kohtelu. 3 kohdassa estetään 1 ja 2 kohtien määräysten käyttö osapuolten lainsäädännön ja asetusten kiertämiseen.

Lento-, sisävesi- ja meriliikennettä koskevia erityismääräyksiä sisältyy 31 artiklaan. Keskeiset käsitteet on määritelty 32 artiklassa. Artiklan 33 mukaan sopimus ei estä osapuolta toteuttamasta varovaisuussyistä toimenpiteitä muun muassa investoijien, tallettajien ja vakuutusnottajien suojelemiseksi tai rahoitusjärjestelmän yhtenäisyyden ja tasapainon varmistamiseksi. Sopimuksen määräykset eivät 34 artiklan mukaan vaikuta sopimuksen säännösten kiertämisen estämiseen. Keskeisissä tehtävissä työskentelevien henkilöiden työllistämistä käsitellään 35 artiklassa. Sopimuksen 36 artiklan mukaan osapuolet pyrkivät välttämään toimenpiteitä, jotka rajoittavat yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa.

IV osaston III luku (37—40 artikla) koskee valtioiden rajat ylittävää palvelujen tarjoa-

mista osapuolten välillä. Artiklan 37 mukaan osapuolet sitoutuvat toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain osapuolten yhtiöiden valtioiden rajat ylittävän palvelujen tarjonnan. Sopimuksen 38 artiklassa todetaan, että osapuolten tarkoituksena on Ukrainan palvelualan kehittäminen. Meriliikennettä koskevia erityismääräyksiä selvitetään 39 artiklassa. Sopimuksen 40 artikla toteaa osapuolten voivan myöhemmin solmia maa-, rautatie-, sisävesi- ja lentoliikennettä koskevia erityissopimuksia.

IV osaston IV luku (41—47 artikla) sisältää liiketoimintaa ja investointeja koskevia yleisiä määräyksiä. Sopimuksen 41 artikla sisältää viittauksen yleiseen järjestykseen, yleiseen turvallisuuteen tai kansanterveyteen perustuviin rajoituksiin. Sopimus ei 42 artiklan mukaan estä osapuolta soveltamasta kansallista lainsäädäntöään maahan pääsyyn, oleskeluun, työskentelyyn, työehtoihin, luonnollisten henkilöiden sijoittautumiseen sekä palvelujen tarjoamiseen. Artiklan 44 mukaan osapuolten toisilleen myöntämä kohtelu ei saa olla edullisempi kuin mitä GATS-yleissopimuksesta johtuu.

Artiklassa 45 todetaan, ettei yhteisön, jäsenvaltioiden tai Ukrainan solmimiin taloudellista yhdentymistä koskeviin sopimuksiin sisältyvää kohtelua oteta huomioon tämän osaston II, III ja IV lukuja sovellettaessa. Verotusta koskevassa 46 artiklassa todetaan, ettei suosituimmuuskohtelua sovelleta veroituihin, jotka perustuvat kahdenkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyihin tai tehtäviin sopimuksiin. Sopimus ei myönnä 47 artiklan mukaan jäsenvaltioiden tai Ukrainan kansalaisille yleistä oikeutta saapua toisen osapuolen alueelle tai oleskella siellä eikä myöskään oikeutta työllistää omia kansalaisiaan toisen osapuolen alueella.

V osasto (48 artikla) käsittelee juoksevia maksuja ja pääomaa. Osapuolet sitoutuvat sallimaan kaikki yhteisön ja Ukrainan asukkaiden väliset tavaroiden, palvelujen ja henkilöiden liikkuvuuteen liittyvät juoksevat maksut. Sopimuksen voimaantulosta alkaen varmistetaan myös pääoman vapaa liikkuvuus yhtiöiden suorissa investoinneissa. Ukrainalla on kuitenkin poikkeuksellisissa olosuhteissa oikeus soveltaa lyhyen ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia.

VI osasto (49—51 artikla) koskee kilpailua, henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelua sekä yhteistyötä lainsäädännön alal-

la. Kilpailurajoitusten lieventämistä ja poistamista käsitellään 49 artiklassa. Kaupallisuusluonteisten valtion monopolien osalta osapuolet ovat sopimuksen voimaantulon neljännestä vuodesta alkaen valmiit varmistamaan, ettei osapuolten kansalaisia syrjitä tavaroiden hankintaa tai myyntiä koskevissa ehdoissa.

Sopimuksen 50 artikla koskee henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelua. Tavoitteena on, että Ukrainan suojan taso vastaa yhteisössä vallitsevaa tasoa viidennen vuoden loppuun mennessä sopimuksen voimaantulosta lukien. Samaan ajankohtaan mennessä Ukrainan tulee liittyä henkistä, teollista ja kaupallista omaisuutta koskeviin monenvälisiin yleissopimuksiin.

Lainsäädännöllistä yhteistyötä käsittelevässä 51 artiklassa Ukraina pyrkii varmistamaan lainsäädäntönsä yhtenäistämisen vähitellen yhteisön lainsäädännön mukaiseksi.

VII osasto (52—79 artikla) koskee yhteistyötä talouden alalla.

Artikla 52 käsittelee yleisesti yhteistyön tarkoitusta sekä eri yhteistyöaloja. Yhteistyötä teollisuuden alalla käsitellään 53 artiklassa. Sen tavoitteena on muun muassa edistää osapuolten taloudellisten toimijoiden välisiä liikeyhteyksiä, asianmukaisten kaupallisten sääntöjen ja käytäntöjen kehittämistä, ympäristönsuojelua ja sotateollisen kokonaisuuden muuttamista.

Investointien edistämistä ja turvaamista käsittelevässä 54 artiklassa yhteistyön tavoitteeksi mainitaan investointisuoja- sekä verosopimusverkon solmiminen Ukrainan ja jäsenmaiden kesken. Artiklassa 55 todetaan osapuolten toimivan yhteistyössä kehittääkseen julkisia hankintoja koskevia edellytyksiä.

Yhteistyötä standardien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin alalla käsitellään 56 artiklassa. Sopimuksen 57 artiklassa käsitellään kaivostoimintaa ja raaka-aineita. Tiedettä ja teknologiaa koskevassa 58 artiklassa todetaan osapuolten edistävän yhteistyötä siviilitarkoituksiin suunnatun tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen (TTK) alalla. Yhteistyö kattaa tieteellisten ja teknisten tietojen vaihdon, yhteiset TTK-toimet sekä koulutus-toiminta ja vaihto-ohjelmat tiedemiesten ja tutkijoiden liikkuvuuden edistämiseksi.

Sopimuksen 59 artikla käsittelee yhteistyötä koulutuksen alalla. Tavoitteena on parantaa yleistä koulutustasoa ja ammatillista pätevyyttä. Yhteistyöaloina mainitaan muun muassa Ukrainan korkeakoulutason koulutusjärjestelmien ajanmukaistaminen; eri oppilaitosten

sekä oppilaitosten ja yhtiöiden välinen yhteistyö; opettajien, tutkinnon suorittaneiden, hallintohenkilöstön, nuorten tutkijoiden ja tiedemiesten sekä nuorisori liikkuvuus; opetuksen edistäminen Eurooppaa koskevissa opinnoissa sekä yhteisön kielten opetus. Yhteistyön hallinnollisena perustana tulisi kyseeseen Ukrainan osallistuminen yhteisön TEMPUS-ohjelmaan.

Maatalouden ja maatalouteen liittyvän teollisuuden osalta todetaan 60 artiklassa, että yhteistyön tavoitteena on maatalousuudistuksen toteuttaminen; maatalouden ja siihen liittyvien alojen nykyaikaistaminen, yksityistäminen ja rakennemuutos Ukrainassa sekä kotimaisten ja ulkomaisten markkinoiden kehittäminen Ukrainan tuotteille ympäristönsuojelu ja elintarvikkeiden saanti huomioon ottaen. Osapuolten tavoitteena on niin ikään Ukrainan standardien asteittainen lähentäminen yhteisön teknisiin määräyksiin.

Sopimuksen 61 artikla koskee energiayhteistyötä, joka tapahtuu markkinatalouden periaatteita ja Euroopan energiaperuskirjaa noudattaen artiklassa luetelluilla aloilla.

Yhteistyö ydinenergia-alalla toteutetaan 62 artiklan mukaan kummankin osapuolen lainsäädännöllisten menettelyjen mukaisesti sekä sellaisten erityisten sopimusten täytäntöönpanolla, jotka koskevat esimerkiksi ydinainneiden kauppaa, ydinturvallisuutta ja lämpöydinfuusiota. Artiklan 2 kohdassa todetaan osapuolten toimivan yhteistyössä osoittaakseen ongelmat, jotka ovat syntyneet Tshernobylin katastrofin seurauksena. Yhteistyö voi sisältää erityisesti yhteisen tutkimuksen tieteellisistä kysymyksistä, jotka liittyvät Tshernobylin onnettomuuteen, toiminnan ilman, maaperän ja veden radioaktiivista saastumista vastaan, ympäristön radioaktiivisuuden määrän tarkkailun ja valvonnan, toiminnan ydinaineisiin/radioaktiivisuuteen liittyvissä hätätilanteissa, radioaktiivisesti saastuneen maan puhdistamisen ja ydinjätteiden käsittelyn, lääketieteelliset kysymykset, jotka liittyvät ydinonnettomuuksien vaikutukseen ihmisten terveyteen, ratkaisun Tshernobylin tuhoutuneen neljännen voimalayksikön turvallisuusongelmaan, katastrofista ylipääsemiseksi tarvittaviin ponnisteluihin liittyvät taloudelliset ja hallinnolliset näkökohdat, koulutuksen ydinonnettomuuksien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi, Tshernobylin katastrofin seurausten poistamiseen liittyvien parannustoimien tieteelliset ja tekniset näkökohdat, muut alat, joista osapuolet voivat sopia.

Ympäristöyhteistyötä käsitellään 63 artiklassa. Osapuolten tulee Euroopan energiaperuskirja ja Luzernin konferenssin julistus vuodelta 1993 huomioon ottaen kehittää ja vahvistaa yhteistyötään ympäristönsuojelun alalla. Yhteistyön tavoitteena on ympäristön rappeutumisen torjunta muun muassa ilman ja veden pilaantumisen estämisen, luonnontilan palauttamisen, ympäristöystävällisen energian käytön, kemiallisten aineiden käsittelyn, veden laadun, jätteiden vähentämisen ja kierätyksen, maatalouden ympäristövaikutusten, metsien suojelun, maankäytön suunnittelun, maailmanlaajuisten ilmastomuutosten sekä ympäristökasvatuksen ja ympäristön tiedostamisen aloilla. Yhteistyömuotoja ovat esimerkiksi valmiussuunnitelmien tekeminen katastrofi- ja hätätilanteiden varalta, tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, yhteinen tutkimustoiminta sekä yhteistyö alueellisella tasolla.

Sopimuksen 64 artikla koskee liikennettä. Tavoitteena on Ukrainan liikennejärjestelmien ja -verkostojen nykyaikaistaminen ja rakenteellinen muuttaminen. Osapuolet edistävät 65 artiklan mukaan pitkän aikavälin yhteistyötään avaruustutkimuksen kehityksen ja kaupallisten sovellusten alalla. Postipalveluja ja televiestintää käsitellään 66 artiklassa. Rahoituspalveluja koskevassa 67 artiklassa todetaan yhteistyön tavoitteeksi Ukrainan pankki- ja rahoituspalvelujen, verojärjestelmän sekä vakuutuspalvelujen kehittäminen. Sopimuksen 68 artikla käsittelee toimia rahanpesun estämiseksi. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että niiden on yhteisesti pyrittävä estämään rahoituslaitosten käyttö rikollisista toimista ja erityisesti huumeista saadun rahan pesemiseen. Yhteistyöhön sisältyy hallinnollista ja teknistä apua sopivien rahanpesua estävien sääntöjen laatimiseksi.

Sopimuksen 69 artiklassa yhteisö antaa pyynnöstä teknistä apua Ukrainalle muun muassa sen rahapolitiikan asteittaiseksi muuttamiseksi Euroopan valuuttajärjestelmän politiikkaan. Alueiden kehittämistä käsitellään 70 artiklassa.

Sosiaalialan yhteistyön tavoitteeksi mainitaan 71 artiklassa työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelun parantaminen. Ukrainalle tullaan antamaan teknistä apua työvoimahallinnon ja sosiaaliturvainstituutioiden kehittämiseen. Matkailun alalla tapahtuvaa yhteistyötä käsitellään 72 artiklassa. Osapuolten tavoitteena 73 artiklan mukaan on PK-yritysten kehittäminen ja vahvistaminen.

Sopimuksen 74 artikla sisältää tiedotusta ja

viestintää koskevia määräyksiä. Artiklan 75 mukaan osapuolet aloittavat tiiviin yhteistyön yhtenäistääkseen kuluttajansuojajärjestelmän. Yhteistyön tarkoituksena 76 artiklan mukaan on saattaa päätökseen Ukrainan tullijärjestelmän lähentäminen yhteisön tullijärjestelmään. Hallintoviranomaisten välisen tulliasioita koskevan keskinäisen avun antamisessa noudatetaan sopimuksen liitteenä olevan pöytäkirjan määräyksiä. Tilastoalan yhteistyötä käsitellään 77 artiklassa.

Sopimuksen 78 artiklan mukaan osapuolten tulee toimia yhteistyössä helpottaakseen talousuudistusta ja markkinatalouden vaatimusten ymmärtämistä. Yhteistyötä huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman valmistuksen, tarjonnan ja kaupan torjumiseksi käsitellään 79 artiklassa.

VIII osasto (80 artikla) käsittelee yhteistyötä kulttuurin alalla.

IX osasto (81—84 artikla) sisältää rahoitusyhteistyötä koskevia määräyksiä. Artiklan 81 mukaan Ukraina saa yhteisöltä tilapäistä rahoitustukea teknisenä avunantona tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi ja taloutensa muutoksen nopeuttamiseksi. Rahoitustuen todetaan 82 artiklassa perustuvan TACIS-ohjelmaan. Sopimuksen 83 artiklan mukaan yhteisön rahoitustuen tavoitteet ja alueet määritellään suuntaa-antavassa ohjelmassa, jossa otetaan huomioon Ukrainan tarpeet ja talousuudistuksen eteneminen. Maininta teknisen avun yhteensovittamisesta muun muassa Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankilta sekä IMF:stä tulevan avun kanssa sisältyy 84 artiklaan.

X osasto (85—109 artikla) sisältää kumppanuussopimuksen institutionaaliset määräykset, yleiset määräykset sekä loppumääräykset.

Kumppanuussopimuksen täytäntöönpanoa valvovaa yhteistyöneuvostoa koskevia määräyksiä käsitellään artikloissa 85—89. Yhteistyöneuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa. Se tarkastelee sopimuksen tavoitteiden saavuttamista. Yhteistyöneuvosto voi antaa suosituksia osapuolten yhteisellä suostumuksella.

Yhteistyöneuvosto muodostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Ukrainan tasavallan hallituksen jäsenistä. Yhteistyöneuvostoa avustaa yhteistyökomitea, joka muodostuu Euroopan yhteisöjen neuvoston jäsenen edustajista ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Ukrainan tasavallan hallituksen

edustajista korkeiden virkamiesten tasolla. Yhteistyökomitea valmistelee yhteistyöneuvoston kokoukset. Yhteistyöneuvosto voi siirtää toimivaltaansa yhteistyökomitealle ja asettaa muita sitä avustavia erityiskomiteoita.

Sopimuksen 90—92 artiklat käsittelevät parlamentaarista yhteistyökomiteaa. Parlamentaarinen yhteistyökomitea koostuu Euroopan parlamentin ja Ukrainan parlamentin jäsenistä. Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi pyytää yhteistyöneuvostolta tietoa kumppanuussopimuksen täytäntöönpanosta ja se voi antaa suosituksia yhteistyöneuvostolle. Parlamentariselle yhteistyökomitealle annetaan tieto yhteistyöneuvoston suosituksista.

Osapuolten luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden oikeus esittää asiansa toimivaltaisessa tuomioistuimessa sekä hallinnollisessa elimessä vedotessaan yksilöllisiin ja omaisuuteensa kohdistuviin oikeuksiinsa henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus mukaanluettuina sitoudutaan varmistamaan 93 artiklassa. Osapuolet edistävät välimiesmenettelyn käyttöä taloudellisten toimijoiden välisten riitojen ratkaisemisessa.

Sopimuksen 94 artiklassa luetellaan sopimuksen sallitut poikkeusmääräykset. Artiklassa 95 selvitetään sopimuksen soveltamisalan syrjintäkieltomääräykset. Yhteistyöneuvosto voi ratkaista 96 artiklan mukaan osapuolten erimielisyyden antamalla suosituksen tai aloittamalla artiklasta ilmenevän menettelyn.

Ukrainalle tämän sopimuksen nojalla myönnetty kohtelu 98 artiklan mukaan ei saa missään tapauksessa olla edullisempi kuin jäsenvaltioiden toisilleen myöntämä kohtelu. Kumppanuussopimuksen ja Euroopan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen välistä suhdetta käsitellään 100 artiklassa.

Sopimuksen toimeenpanoon ja voimaantuloon liittyviä tarkempia määräyksiä annetaan 101—109 artikloissa.

Sopimus on 101 artiklan mukaan aluksi voimassa kymmenen vuotta. Sopimus jatkuu automaattisesti vuosittain, ellei osapuoli anna kirjallista irtisanomisilmoitusta vähintään kuusi kuukautta ennen sopimuksen voima-saolon päättymistä. Osapuolet sitoutuvat artiklassa 102 toteuttamaan kaikki yleiset ja erityiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen sopimuksesta johtuvien velvoitteiden ja tavoitteiden täyttämiseksi. Sopimuksen soveltamis-alue määritellään 105 artiklassa.

Sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaan kumppanuussopimus korvaa voimaan tultuaan

Brysselissä 18 päivänä joulukuuta 1989 al-lekirjoitetun Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton välillä tehdyn kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen.

Liitteet ja pöytäkirjat

Sopimuksessa on kaikkiaan viisi liitettä ja yksi pöytäkirja, jotka 103 artiklan mukaisesti ovat erottamaton osa sopimusta.

Liitteet ovat: 1) Viitteellinen luettelo Ukrainan itsenäisille valtioille 12 artiklan mukaisesti myöntämistä etuuksista; 2) Poikkeukselliset toimenpiteet, jotka poikkeavat 14 artiklan määräyksistä; 3) Sopimuksen 50 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia koskevat yleissopimukset; 4) Sopimuksen 30 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaiset yhteisön varaumat; 5) Sopimuksen 30 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaiset Ukrainan varaumat sekä lisäys liitteeseen 5 Rahoituspalvelujen määritelmät.

Sopimukseen liittyvä pöytäkirja koskee hallintoviranomaisten keskinäistä avunantoa tulliasioissa. Mitä tulee pöytäkirjan soveltamisalaan, osapuolet antavat toisilleen apua toimivaltaansa kuuluvissa asioissa pöytäkirjassa määrättyillä tavoilla ja edellytyksillä varmistaa tullilainsäädännön oikean soveltamisen, erityisesti ehkäisemällä, paljastamalla ja tutkimalla tullilainsäädännön vastaisia toimia.

Avunanto tulliasioissa koskee niitä osapuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisaa soveltamaan pöytäkirjaa. Se ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien säännösten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisten pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä oikeusviranomaiset anna tähän suostumustaan.

Pöytäkirjassa määritellään pyynnöstä annettava apu, oma-aloitteinen avunanto, asiakirjojen toimittaminen/tiedoksiannot, avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö, pyyntöjen täyttäminen, tietojen välityksessä käytettävä muoto, poikkeukset avunantovelvollisuudesta, luottamuksellisuuden velvoitteesta, tietojen käytöstä, asiantuntijoista ja todistajista, avunannosta aiheutuneista kustannuksista ja täytäntöönpanosta.

Pöytäkirja täydentää keskinäistä avunantoa

koskevia sopimuksia, joita on tehty tai saatetaan tehdä yhden tai useamman Euroopan yhteisön jäsenvaltion ja Ukrainan välillä eikä estä soveltamista niistä. Pöytäkirja ei myöskään estä mainittujen sopimusten mukaisesti tapahtuvaa laaja-alaisempaa avunantoa.

2. Voimaantulo

Suomi, Ruotsi ja Itävalta liittyvät Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan kumppanuus ja yhteistyösopimukseen 10 päivänä huhtikuuta 1997 tehdyllä pöytäkirjalla.

Euroopan Unionin neuvosto ja neuvostossa kokoontuvat jäsenvaltioiden hallitusten edustajat hyväksyivät 13 päivänä maaliskuuta 1997 lausuman, jonka neuvosto ja jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta Ukrainan kanssa tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus tulee voimaan samana päivänä, kun siihen liitetyn pöytäkirjan väliaikainen soveltaminen alkaa.

Pöytäkirjaa ryhdytään Ukrainalta vastavuoroisuutta edellyttäen soveltamaan väliaikaisesti sen jälkeen, kun Suomen, Ruotsin ja Itävallan parlamentit ovat ratifioineet sen. Pöytäkirjan väliaikainen soveltaminen päättyy, kun se on ratifioitu kaikissa Euroopan unionin 15 jäsenmaassa ja Ukrainassa.

Sopimuksessa tarkoitettu kumppanuus ja yhteistyö kattaa myös Ahvenanmaan toimivaltaan kuuluvia asioita. Kysymys on kuitenkin yhteistyön puitteista eikä sellaisista maakuntaa varsinaisesti velvoittavista sopimusmääräyksistä, jotka olisi Ahvenanmaan itsehallintolain mukaisesti saatettava voimaan maakunnassa. Sopimuksen poliittinen luonne ja merkitys kuitenkin puoltaa sitä, että myös Ahvenanmaa hyväksyy Suomen liittymispöytäkirjan. Tarkoituksena on pyytää pöytäkirjan voimaansaattamisasetukselle Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus Ahvenanmaan itsehallintolain 59 §:n 2 momentin mukaisesti.

3. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Ukrainan kanssa tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus tai siihen liittyvä pöytäkirja eivät sisällä lainsäädännön alaan kuuluvia tai valtiosäännön mukaan muuten eduskunnan suostumusta vaativia määräyksiä. Hallitus on kuitenkin päättänyt pyytää pöytäkirjalle eduskunnan suostumuksen, koska Ukraina on Venäjän jälkeen Suomen kannalta selvästi

tärkein entisen Neuvostoliiton maista sen kehittyvän suuren kaupallisen ja poliittisen merkittävyyden vuoksi. Kumppanuus- ja yhteistyösopimus luo pohjan laajalle taloudelliselle ja poliittiselle yhteistyölle Ukrainan ja Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden välille.

Sopimus muun muassa sisältää artiklan, jonka mukaan osapuolet harkitsevat vapaa-kauppasopimusten solmimista.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1997

Edellä olevan perusteella ja valtiopäiväjärjestyksen 69 §:n 2 momentin perusteella esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Brysselissä 10 päivänä huhtikuuta 1997 tehdyn pöytäkirjan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Ole Norrback*

PÖYTÄKIRJA**EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ UKRAINAN
KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUKSEEN KUMPPANUUDEN
PERUSTAMISESTA**

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön

perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen

sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ ja EUROOPAN
ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä

UKRAINA,

jotka

OTTAVAT HUOMIOON Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan liittymisen Euroopan unioniin ja samalla yhteisöön 1 päivänä tammikuuta 1995,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Itävallan tasavalta, Suomen tasavalta ja Ruotsin kuningaskunta ovat Luxemburgissa 14 päivänä kesäkuuta 1994 allekirjoitetun Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen kumppanuuden perustamisesta osapuolia ja ne hyväksyvät ja ottavat huomioon yhteisön muiden jäsenvaltioiden tavoin sopimuksen tekstit sekä samana päivänä allekirjoitetun päätösasiakirjan liitteinä olevat yhteiset julistukset, julistukset ja kirjeenvaihdot.

2 ARTIKLA

Sopimuksen tekstit, päätösasiakirja ja sen liitteinä olevat asiakirjat on laadittu myös suomen ja ruotsin kielellä. Ne ovat tämän pöytäkirjan liitteinä ja ne ovat yhtä todistusvoimaisia kuin tekstit, jotka on laadittu muilla kielillä, joilla sopimus, päätösasiakirja ja sen liitteinä olevat asiakirjat on laadittu.

3 ARTIKLA

Tämä pöytäkirja on laadittu kahtena kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen, tanskan ja ukrainan kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

4 ARTIKLA

Osapuolet hyväksyvät pöytäkirjan omia menettelyjään noudattaen.

Tämä pöytäkirja tulee voimaan sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ilmoittavat toisilleen ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Tehty Brysselissä 10 päivänä huhtikuuta 1997

BELGIAN KUNINGASKUNNAN PUOLESTA,

TANSKAN KUNINGASKUNNAN PUOLESTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALLAN PUOLESTA,

HELLEENIEN TASAVALLAN PUOLESTA,
ESPANJAN KUNINGASKUNNAN PUOLESTA,
RANSKAN TASAVALLAN PUOLESTA,
IRLANNIN PUOLESTA,
ITALIAN TASAVALLAN PUOLESTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNNAN PUOLESTA,
ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNNAN PUOLESTA,
ITÄVALLAN TASAVALLAN PUOLESTA,
PORTUGALIN TASAVALLAN PUOLESTA,
SUOMEN TASAVALLAN PUOLESTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNNAN PUOLESTA
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNEEN KUNINGASKUNNAN
PUOLESTA,
YHTEISÖN PUOLESTA
UKRAINAN PUOLESTA

LAUSUMA

Euroopan unionin neuvosto ja neuvostossa kokoontuvat jäsenvaltioiden hallitusten edustajat toteavat, että Ukrainan kanssa 14. kesäkuuta 1994 tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus allekirjoitettiin ennen Euroopan unionin viimeisintä laajennusta ja että siksi oli tarpeen neuvotella tänään allekirjoitettu mukautuspöytäkirja. Siihen asti kun kyseinen pöytäkirja tulee voimaan, Euroopan yhteisöt ja sen jäsenvaltiot soveltavat sitä väliaikaisesti

Ukrainan vastavuoroisuutta edellyttäen sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisestä päivästä, jolloin Euroopan yhteisöt ja niiden jäsenvaltiot sekä Ukraina ovat ilmoittaneet toisilleen tarvittavien sisäisten menettelyjen päätökseen saattamisesta. Neuvosto ja jäsenvaltiot toteuttavat tarvittavat toimenpiteet, jotta Ukrainan kanssa tehty kumppanuus- ja yhteistyösopimus tulee voimaan samana päivänä.

Hyväksytty 13 päivänä maaliskuuta 1997 Euroopan unionin neuvostossa.

EUROOPAN YHTEISÖJEN JA NIIDEN JÄSENVALTIOIDEN SEKÄ UKRAINAN KUMPPANUUS- JA YHTEISTYÖSOPIMUS

Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisen kumppanuuden vahvistamisesta

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

IRLANTI,

ITALIAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

ALANKOMAIKEN KUNINGASKUNTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen, Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen sopimuspuolet,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', ja

EUROOPAN YHTEISÖ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖ,

jäljempänä 'yhteisö',

sekä UKRAINA,

jotka

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten toiveen vahvistaa niiden välillä oleviin historiallisiin siteisiin perustuvia läheisiä suhteita,

PITÄVÄT MERKITTÄVINÄ yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisiä yhteistyösiteitä ja niiden yhteisten arvojen kehittämistä,

TUNNUSTAVAT yhteisön ja Ukrainan haluavan lujittaa näitä siteitä sekä vahvistaa kumppanuuden ja yhteistyön, joilla lujitettaisiin ja laajennettaisiin niitä suhteita, jotka luotiin erityisesti 18 päivänä joulukuuta 1989 allekirjoitetulla Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevalla sopimuksella,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan sitoutumisen poliittisten ja taloudellisten vapauksien vahvistamiseen, jotka ovat itse kumppanuuden perusta,

OTTAVAT HUOMIOON osapuolten sitoutumisen kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden samoin kuin riitojen rauhanomaisen ratkaisun edistämiseen sekä yhteistyöhön tämän päämäärän saavuttamiseksi Yhdistyneissä Kansakunnissa ja Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksessa,

OTTAVAT HUOMIOON yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan lujan sitoutumisen panemaan täysimääräisesti täytäntöön kaikki periaatteet ja määräykset, jotka sisältyvät Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen (ETYK) päätösasiakirjaan, Wienin ja Madridin seurantakokousten päätösasiakirjoihin, taloudellista yhteistyötä koskevan Bonnin

ETY-kokouksen asiakirjaan, uutta Eurooppaa koskevaan Pariisin peruskirjaan sekä Helsingin

ETYK-asiakirjaan "Muutoksen haasteet" vuodelta 1992,

TUNNUSTAVAT tässä yhteydessä, että tukemalla Ukrainan itsenäisyyttä, täysivaltaisuutta ja alueellista koskemattomuutta myötävaikutetaan rauhan ja vakaiden olojen turvaamiseen Keski- ja Itä-Euroopassa sekä koko Euroopan mantereella,

VAHVISTAVAT yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan liittyneen Euroopan energiaperuskirjaan ja huhtikuun 1993 Luzernin konferenssin julistukseen,

OVAT VAKUUTTUNEITA oikeusvaltion periaatteen ja ihmisoikeuksien kunnioittamisen, erityisesti vähemmistöjen ihmisoikeuksien kunnioittamisen, monipuoluejärjestelmän ja siihen kuuluvien vapaiden demokraattisten vaalien aikaan saamisen sekä markkinatalouteen siirtymiseksi tarkoitetun taloudellisen vapauttamisen ensisijaisen tärkeästä merkityksestä,

USKOVAT, että tämän kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen täysimääräinen täytäntöönpano riippuu välttämättä Ukrainan poliittisten, taloudellisten ja oikeudellisten uudistusten jatkumisesta ja todellisesta toteutumisesta ja yhteistyötä varten tarvittavien tekijöiden käyttöönotosta sekä vaikuttaa tähän jatkumiseen ja toteutumiseen erityisesti Bonnin

ETY-kokouksessa tehtyjen päätelmien perusteella,

HALUAVAT kannustaa naapurimaiden välistä alueellista yhteistyötä tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla alueen hyvinvoinnin ja vakauden edistämiseksi,

HALUAVAT aloittaa säännöllisen poliittisen vuoropuhelun molempia osapuolia kiinnostavista kahdenvälisistä ja kansainvälisistä kysymyksistä sekä kehittää sitä,

TUNNUSTAVAT Ukrainan halun solmia läheisen yhteistyön eurooppalaisten toimielinten kanssa ja TUKEVAT sitä,

KIINNITTÄVÄT HUOMIOTA yhteisön haluun kehittää taloudellista yhteistyötä sekä antaa tarvittaessa teknistä apua taloudellisen uudistuksen toteuttamiseksi Ukrainassa,

PITÄVÄT MIELESSÄ sopimuksen tarpeellisuuden edistettäessä Ukrainan lähentämistä asteittain Euroopan ja sen lähialueiden laajenevaan yhteistyöalueeseen ja Ukrainan asteittaista yhdentymistä avoimeen kansainväliseen kauppajärjestelmään,

PITÄVÄT MERKITTÄVÄNÄ osapuolten sitoutumista kaupan vapauttamiseen tullitariffeja ja kauppaa koskevaan yleissopimukseen (GATT), sellaisena kuin se on muutettuna Uruguayn kierroksella, sisältyvien periaatteiden mukaisesti,

OVAT TIETOISIA tarpeesta parantaa liiketoimintaa ja investointeja koskevia edellytyksiä sekä yhtiöiden perustamiseen, työvoimaan, palvelujen tarjoamiseen ja pääomien liikkuvuuteen liittyviä edellytyksiä,

PANEVAT TYYTYVÄISINÄ MERKILLE JA TUNNUSTAVAT Ukrainan niiden ponnistelujen merkittävyyden, joiden tarkoituksena on sen talouden siirtyminen keskitetystä suunnitellusta valtiojohtoisesta taloudesta markkinatalouteen,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että jatkuvaa kehitystä kohti markkinataloutta edistetään osapuolten välisellä yhteistyöllä tässä sopimuksessa määrättyissä muodoissa,

OVAT VAKUUTTUNEITA, että tämä sopimus luo uudet olosuhteet osapuolten välisille taloudellisille suhteille ja erityisesti kaupan ja investointien kehittämiseksi, jotka ovat olennaisen tärkeitä talouden rakenneuudistuksen ja teknologian nykyaikaistamisen kannalta,

HALUAVAT luoda tiiviin yhteistyön ympäristönsuojelun alalla ottaen huomioon osapuolten välisen keskinäisen riippuvuuden tällä alalla,

PITÄVÄT MIELESSÄ osapuolten aikomuksen kehittää yhteistyötään tieteen ja teknologian alalla, avaruustutkimus mukaan lukien, täydentääkseen toistensa toimintaa tällä alalla, ja

HALUAVAT luoda perustan yhteistyölle kulttuurin alalla ja parantaa tiedon kulkua,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 ARTIKLA

Perustetaan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välinen kumppanuus. Tämän kumppanuuden tavoitteena on:

- luoda asianmukainen rakenne osapuolten väliselle poliittiselle vuoropuhelulle, jolla mahdollistettaisiin läheisten poliittisten suhteiden kehittäminen,
- edistää kauppaa ja investointeja sekä osapuolten välisiä sopusointuisia taloudellisia suhteita niiden kestävän kehityksen edistämiseksi,
- luoda perusta kummallekin edulliselle taloudelliselle, sosiaaliselle, rahoitusalan ja siviilitarkoituksiin suunnatulle tieteelliselle yhteistyölle sekä tekniikan ja kulttuurin alan yhteistyölle,
- tukea Ukrainaa sen pyrkimyksissä luojittaa demokratiaansa ja kehittää taloutaan sekä saattaa päätökseen siirtymisen markkinatalouteen.

I OSASTO

YLEISET PERIAATTEET

2 ARTIKLA

Osapuolten sisäiset ja ulkoiset toimintaperiaatteet perustuvat kansanvaltaisten periaatteiden ja ihmisoikeuksien, sellaisina kuin ne määritellään erityisesti Helsingin päätösiakirjassa ja uutta Eurooppaa koskevassa Pariisin peruskirjassa sekä markkinatalouden periaatteiden, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjoissa ilmaistut periaatteet, kunnioittamiseen, ja ne muodostavat olennaisen osan kumppanuutta ja tätä sopimusta.

3 ARTIKLA

Osapuolet pitävät entisen Neuvostoliiton alueen hyvinvoinnin ja vakauden varmistamiseksi olennaisen tärkeänä sitä, että Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton hajotessa syntyneet uudet itsenäiset valtiot, jäljempänä 'itsenäiset valtiot', jatkaisivat ja kehittäisivät keskinäistä yhteistyötään hyvien naapurisuh-

teiden hengessä noudattaen Helsingin päätösiakirjan periaatteita ja kansainvälistä oikeutta, ja ne pyrkivät kaikin tavoin edistämään tätä prosessia.

Edellä esitetyn mukaisesti osapuolet katsovat, että niiden suhteiden kehityksessä olisi otettava asianmukaisesti huomioon Ukrainan toive yhteistyötä koskevien suhteiden jatkamisesta muiden itsenäisten valtioiden kanssa.

4 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat ottamaan huomioon erityisesti sitten, kun Ukraina on edistynyt taloudellisessa uudistuksessaan, sopimuksen osastoja, erityisesti III osastoa ja 49 artiklaa, koskevan kehityksen osapuolten välisen vapaakauppa-alueen perustamiseksi. Yhteistyöneuvosto voi antaa osapuolille suosituksia tällaisesta kehityksestä. Kehitystä toteutetaan ainoastaan osapuolten välisellä sopimuksella niiden omien menettelyjen mukaisesti. Osapuolet kuulevat toisiaan vuonna 1998 siitä, ovatko olosuhteet, erityisesti Ukrainan edistymisen markkinatalouteen liittyvissä uudistuksissa ja siellä silloin vallitsevat taloudelliset edellytykset sellaiset, että vapaakauppa-alueen perustamista koskevat neuvottelut voidaan aloittaa.

5 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat tarkastelemaan yhdessä, molempien suostumuksella, mitä muutoksia olisi aiheellista tehdä sopimuksen osiin olosuhteiden muuttumisen vuoksi ja erityisesti Ukrainan GATTiin liittymisestä johtuvan tilanteen vuoksi. Ensimmäinen tarkastelu tapahtuu kolmen vuoden kuluttua sopimuksen voimaantulosta tai silloin, kun Ukrainasta tulee GATTin sopimuspuoli, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU

6 ARTIKLA

Osapuolet aloittavat säännöllisen poliittisen vuoropuhelun, jota ne aikovat kehittää ja

vahvistaa. Tämä vuoropuhelu edistää ja lujittaa yhteisön ja Ukrainan välistä lähentymistä, tukee Ukrainassa tällä hetkellä tapahtuvia poliittisia ja taloudellisia muutoksia sekä edistää uusien yhteistyömuotojen luomista. Poliittisella vuoropuhelulla:

- lujitetaan Ukrainan ja yhteisön sekä samalla koko demokraattisten valtioiden yhteisön välisiä yhteyksiä. Tällä sopimuksella saavutettu taloudellinen lähentyminen johtaa poliittisten suhteiden syvenemiseen;
- saavutetaan näkökantojen lisääntynyt lähentyminen molempia osapuolia koskeissa kansainvälisissä kysymyksissä millä siten lisätään turvallisuutta ja vakautta;
- varmistetaan, että osapuolet pyrkivät toimimaan yhteistyössä Euroopan vakauden ja turvallisuuden lujittamista, demokratian periaatteiden noudattamisen sekä ihmisoikeuksien kunnioittamista, erityisesti vähemmistöjen ihmisoikeuksien kunnioittamista ja edistämistä koskeissa kysymyksissä, ja että osapuolet neuvottelevat tarvittaessa näihin liittyvistä kysymyksistä.

7 ARTIKLA

Osapuolten väliset aiheelliset neuvottelut käydään korkeimmalla poliittisella tasolla.

Ministeritasolla poliittista vuoropuhelua käydään 81 artiklalla perustetussa yhteistyöneuvostossa ja muissa tapauksissa, mukaan lukien Euroopan unionin troikassa yhteisestä sopimuksesta.

8 ARTIKLA

Osapuolet käyttävät myös muita poliittisen vuoropuhelun menettelyjä ja keinoja luomalla asianmukaiset yhteydet, vaihdot ja järjestämällä neuvottelut, joita ovat erityisesti:

- osapuolten välisten diplomaattisten yhteyksien täysimääräinen käyttö, mukaan lukien asianmukaiset kahdenväliset ja monenväliset yhteydet, esimerkiksi Yhdistyneet Kansakunnat, ETY-kokoukset ja muut yhteydet;
- säännöllinen tietojenvaihto molempien edun mukaisista asioista, jotka koskevat poliittista yhteistyötä Euroopassa;
- kaikki muut keinot, joilla edistettäisiin tämän vuoropuhelun vakiinnuttamista ja kehittämistä.

9 ARTIKLA

Parlamentaarisella tasolla poliittista vuoropuhelua käydään 90 artiklassa perustetussa parlamentaarisessa yhteistyökomiteassa.

III OSASTO

TAVARAKAUPPA

10 ARTIKLA

1. Osapuolet myöntävät toisilleen suosituuksien kohtelun GATTin 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei sovelleta:

- a) etuuksiin, jotka myönnetään tulliliiton tai vapaakauppa-alueen perustamiseksi taikka tällaisen liiton tai alueen perustamisen perusteella;
- b) etuuksiin, jotka myönnetään tietyille maille GATTin ja muiden kehitysmaita suosivien kansainvälisten järjestelyjen mukaisesti;
- c) etuuksiin, jotka myönnetään rajaliikenteen helpottamiseksi maille, joilla on yhteinen raja.

11 ARTIKLA

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tavaroiden kauttakuljetusvapauden periaate on

olennainen edellytys tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tässä yhteydessä kukin osapuoli varmistaa toisen osapuolen tullialueelta peräisin olevien tai sen tullialueelle tarkoitettujen tavaroiden rajoittamattoman kuljetuksen alueensa kautta tai läpi.

2. GATTin V artiklan 2, 3, 4 ja 5 kohdan määräyksiä sovelletaan osapuolten välillä.

3. Tämän artiklan määräykset eivät kuitenkaan rajoita erityisaloihin, erityisesti kuljetusalaan tai osapuolten välillä sovittuihin tuotteisiin, liittyvien erityismääräysten soveltamista.

12 ARTIKLA

Mitä 10 artiklan 1 kohdassa ja 11 artiklan 2 kohdassa määrätään, ei sovelleta tämän sopimuksen voimaantulopäivää edeltävästä päivästä liitteessä I määriteltäviin Ukrainan muille itsenäisille valtioille myöntämiin etuuksiin siirtymäaikana, joka päättyy 31 päivänä joulukuuta 1998 tai Ukrainan liityessä GATTiin, sen mukaan, kumpi ajankohta on aikaisempi.

13 ARTIKLA

Kumpikin osapuoli myöntää lisäksi toiselle osapuolelle vapautuksen väliaikaisesti maahantuotujen tavaroiden tuontimaksuista ja tulleistä lainsäädäntönsä mukaisesti asiaa koskevissa muissa osapuolta sitovissa kansainvälisissä yleissopimuksissa määrättyissä tapauksissa ja niissä määrättyjä menettelyjä noudattaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kumpaakin osapuolta sitovista, tavaroiden väliaikaista maahantuontia koskevista kansainvälisistä yleissopimuksista johtuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Olosuhteet, joiden perusteella kyseinen osapuoli on hyväksynyt tällaisesta yleissopimuksesta johtuvat velvollisuudet, otetaan huomioon.

14 ARTIKLA

Ukrainasta ja yhteisöstä peräisin olevat tavarat tuodaan yhteisöön ja Ukrainaan ilman

määrällisiä rajoituksia, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän sopimuksen 18, 21 ja 22 artiklan ja liitteen II määräysten sekä Espanjan ja Portugalin liittymistä yhteisöön koskevan asiakirjan 77, 81, 244, 249 ja 280 artiklan määräysten soveltamista.

15 ARTIKLA

1. Sisäiset verot tai mitkä tahansa muut sisäiset maksut, joita sovelletaan suoraan tai välillisesti samankaltaisiin kotimaisiin tuotteisiin sovellettavien maksujen lisäksi, eivät koske suoraan tai välillisesti toisen osapuolen alueelle tuotuja toisen osapuolen tuotteita.

2. Lisäksi näille tuotteille myönnetään kohtelu, joka on vähintään yhtä edullinen kuin kohtelu, joka myönnetään samankaltaisille kansallista alkuperää oleville tuotteille niiden lakien, asetusten ja vaatimusten suhteen, jotka koskevat niiden sisäistä myyntiä, myyntiin tarjontaa, ostoa, kuljetusta, jakelua tai käyttöä. Tämän kohdan määräys ei estä sellaisten porrastettujen sisäisten kuljetusmaksujen soveltamista, jotka perustuvat yksinomaan kuljetusvälineiden taloudelliseen toimintaan eivätkä tuotteen kansalliseen alkuperään.

16 ARTIKLA

Osapuolten kesken sovelletaan soveltuvin osin GATTin artikloja seuraavasti:

- 1) VII artiklan 1, 2, 3, 4 a, 4 b, 4 d ja 5 kohta;
- 2) VIII artikla;
- 3) IX artikla;
- 4) X artikla.

17 ARTIKLA

Tavaroiden kauppaa käydään osapuolten välillä markkinahinnoin.

18 ARTIKLA

1. Kun tietyn tuotteen tuonti toisen osa-

puolen alueelle lisääntyä sellaisiin määriin ja sillä tavoin, että se aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa vahinkoa samankaltaisten tai suoraan niiden kanssa kilpailevien tuotteiden kotimaisille valmistajille, yhteisö tai Ukraina siitä riippuen, kumpaa asia koskee, voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet seuraavien menettelyjen ja edellytysten mukaisesti.

2. Ennen toimenpiteiden toteuttamista tai tapauksissa, joihin sovelletaan 4 kohtaa, mahdollisimman pian toteuttamisen jälkeen, yhteisö tai Ukraina, tapauksen mukaan, voi toimittaa yhteistyökomitealle kaikki asiaan kuuluvat tiedot molempien osapuolten hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

3. Jos osapuolet eivät neuvottelujen tuloksena pääse yhteisymmärrykseen tilanteen välttämiseksi tarvittavista toimista 30 päivän kuluessa asian saattamisesta yhteistyökomitean käsiteltäväksi, neuvotteluja pyytänyt osapuoli saa rajoittaa kyseisten tuotteiden tuontia siinä määrin ja siksi ajaksi kuin on tarpeen vahingon torjumiseksi tai korjaamiseksi taikka toteuttaa aiheellisia toimenpiteitä.

4. Kriittisissä olosuhteissa, joissa viive saattaisi aiheuttaa vaikeasti korjattavia vahinkoja, osapuolet voivat toteuttaa toimenpiteet ennen neuvotteluja sillä edellytyksellä, että neuvottelut käydään viipymättä tällaisen toiminnan toteuttamisen jälkeen.

5. Valittaessa tämän artiklan mukaisia toimenpiteitä osapuolet pitävät ensisijaisina niitä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat vähiten häiriötä tämän sopimuksen tavoitteiden toteutumiselle.

19 ARTIKLA

Tämän osaston määräykset, erityisesti 18 artiklan määräykset, eivät estä osapuolia ottamasta käyttöön polkumyynnin vastaisia toimenpiteitä tai tasoitustoimenpiteitä GATTin VI artiklan, GATTin VI artiklan täytäntöönpanosta tehdyn sopimuksen, GATTin VI, XVI ja XXIII artiklan tulkinnasta ja soveltamisesta tehdyn sopimuksen tai asiaan liittyvän kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Polkumyyntiä tai valtion tukea koskevien tutkimusten osalta kukin osapuoli suostuu

tutkimaan toisen osapuolen huomautukset ja ilmoittamaan kyseisille asianomaisille osapuolille niistä olennaisista seikoista ja näkökohdista, joiden perusteella lopullinen päätös on tehtävä. Ennen lopullisten polkumyynti- ja tasoitustullien määräämistä osapuolen on tehtävä kaikkensa rakentavan ratkaisun löytämiseksi ongelmaan.

20 ARTIKLA

Tämä sopimus ei estä sellaisia tuontia, vientiä tai tavaroiden kauttakuljetusta koskevia kieltoja tai rajoituksia, jotka ovat perusteltuja julkisen moraalien, yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta, ihmisten, eläinten tai kasvien terveyden ja elämän suojelemiseksi, luonnonvarojen suojelemiseksi, taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi taikka henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelemiseksi tai kultaa ja hopeaa koskevien sääntöjen perusteella. Nämä kiellot tai rajoitukset eivät kuitenkaan saa olla keino mielivaltaiseen syrjintään tai osapuolten välisen kaupan peittelyyn rajoittamiseen.

21 ARTIKLA

Tämä osasto ei koske niiden tekstiilituotteiden kauppaa, jotka kuuluvat yhdistetyn nimikkeistön 50—63 lukuun. Näiden tuotteiden kauppaa säännellään erillisellä sopimuksella, joka parafoitiin 5 päivänä toukokuuta 1993 ja jota on väliaikaisesti sovellettu 1 päivästä tammikuuta 1993.

22 ARTIKLA

1. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen alaan kuuluvien tuotteiden kauppaa säännellään tämän osaston määräyksillä, lukuun ottamatta 14 artiklaa, ja sopimuksen voimaan tullessa EHTY:n terästuotteiden kauppaa koskevista määrällisistä järjestelyistä tehdyn sopimuksen määräyksillä.

2. Hiili- ja teräsasioita käsittelevä yhteydenpitoryhmä, joka muodostuu yhteisön edustajista ja Ukrainan edustajista, on perustettu.

Yhteydenpitoryhmä vaihtaa säännöllisesti osapuolia kiinnostavia hiili- ja teräsasioita koskevia tietoja.

23 ARTIKLA

Ydinaineiden kauppaa säännellään Euroopan atomienergiayhteisön ja Ukrainan välillä tehtävän erityissopimuksen määräyksiin.

IV OSASTO

LIIKETOIMINTAA JA INVESTOINTEJA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

I LUKU

Työehdot

24 ARTIKLA

1. Jollei jäsenvaltioissa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, yhteisö ja sen jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että jonkin jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviä Ukrainan kansalaisia ei kyseisen jäsenvaltion omiin kansalaisiin verrattuna syrjitä heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

2. Jollei Ukrainassa sovellettavasta lainsäädännöstä, edellytyksistä ja menettelyistä muuta johdu, Ukraina pyrkii varmistamaan, että Ukrainan alueella laillisesti työskenteleviä jäsenvaltioiden kansalaisia ei syrjitä sen omiin kansalaisiin verrattuna heidän kansalaisuutensa perusteella työehdoissa, palkkauksessa tai irtisanomisessa.

25 ARTIKLA

Sosiaaliturvajärjestelmän yhteensovittaminen

Osapuolet tekevät sopimuksia:

- 1) jäsenvaltion alueella laillisesti työskenteleviin kansalaisuudeltaan ukrainalaisiin työntekijöihin sovellettavien sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamiseksi tarvittavien määräysten antamiseksi, jollei jäsenvaltioissa sovellettavista

edellytyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä muuta johdu. Näissä määräyksissä varmistetaan etenkin, että:

- mainittujen työntekijöiden vakuutus-, työskentely- tai oleskeluajat yksittäisissä jäsenvaltioissa laske-
taan yhteen heidän vanhuuden, työ-
kyvyttömyyden ja kuoleman perus-
teella maksettavaa eläkettään ja sai-
rausvakuutustaan varten,
- kaikki vanhuuden, kuoleman, työ-
kyvyttömyyden, työtapaturman tai
ammattitaudin perusteella maksetta-
vat eläkkeet, lukuun ottamatta vas-
tikkeettomia suorituksia, voidaan
siirtää vapaasti velallisenä olevan
jäsenvaltion tai velallisia olevien
jäsenvaltioiden lainsäädännön mu-
kaisesti sovellettavaan kurssiin,

- 2) tarvittavien määräysten antamiseksi 1
kohdan toisessa luettelakohdassa täs-
mennettyä kohtelua vastaavan kohtelun
myöntämiseksi Ukrainan alueella lailli-
sesti työskenteleville työntekijöille, jot-
ka ovat jonkin jäsenvaltion kansalaisia,
jollei Ukrainassa sovellettavista edelly-
tyksistä ja yksityiskohtaisista säännöistä
muuta johdu.

26 ARTIKLA

Sopimuksen 25 artiklan mukaisesti toteu-
tetut toimenpiteet eivät vaikuta oikeuksiin tai
velvoitteisiin, jotka johtuvat Ukrainaa ja jä-
senvaltioita yhdistävistä kahdenvälisistä so-
pimuksista, jos näissä sopimuksissa mää-
ritään suotuisammasta kohtelusta Ukrainan tai
jäsenvaltioiden kansalaisille.

27 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto tarkastelee, miten yh-
dessä voitaisiin ponnistella laittoman siirto-
laisuuden hillitsemiseksi ottaen huomioon
maahan takaisinpääsyyn liittyvän periaatteen
ja käytännön.

28 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto tarkastelee mitä parannuksia voidaan tehdä taloudellisten toimijoiden työolosuhteisiin osapuolten kansainvälisten sitoumusten mukaisesti, mukaan lukien Bonnin ETY-kokouksen asiakirjassa esitetyt parannukset.

29 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto antaa 24, 27 ja 28 artiklan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

II LUKU

Yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset

30 ARTIKLA

1. a) Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät lakiansa ja asetustensa mukaisesti Ukrainan yhtiöille alueelleen sijoittautumisen osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin mille tahansa kolmannen maan yhtiölle myönnetty kohtelu.
- b) Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät lakiansa ja asetustensa mukaisesti alueelleen sijoittautuneille Ukrainan yhtiöiden tytäryhtiöille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin mille tahansa yhteisön yhtiöille myönnetty kohtelu, sanotun kuitenkin rajoittamatta liitteessä IV lueteltujen varaumien soveltamista.
- c) Yhteisö ja sen jäsenvaltiot myöntävät lakiansa ja asetustensa mukaisesti alueelleen sijoittautuneille Ukrainan yhtiöiden sivuliikkeille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin mille tahansa kolmannen maan yhtiöiden sivuliikkeille myönnetty kohtelu.
2. a) Ukraina myöntää lakiansa ja asetustensa mukaisesti yhteisön yhtiöille alueelleen sijoittautumista varten kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin

sen omille yhtiöille tai minkä tahansa kolmannen maan yhtiölle myönnetty kohtelu sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi, sanotun kuitenkin rajoittamatta liitteessä V lueteltujen varaumien soveltamista.

- b) Ukraina myöntää lakiansa ja asetustensa mukaisesti alueelleen sijoittautuneille yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille ja sivuliikkeille näiden toiminnan osalta kohtelun, joka ei ole epäedullisempi kuin sen omille yhtiöille ja sivuliikkeille tai minkä tahansa kolmannen maan yhtiöille ja sivuliikkeille myönnetty kohtelu sen mukaan, kumpi näistä kohteluista on edullisempi.

3. Edellä 1 ja 2 kohdan määräyksiä ei voida käyttää osapuolen sellaisten lakien ja asetusten kiertämiseen, joita sovelletaan pääsyy toisen osapuolen alueelle sijoittautuneiden toisen osapuolen yhtiöiden tytäryhtiöiden tietyille aloille tai tiettyyn toimintaan.

Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu kohtelu hyödyttää yhtiöitä, jotka ovat sijoittautuneet yhteisöön ja Ukrainaan tämän sopimuksen voimaantulopäivänä, ja tämän päivämäärän jälkeen sijoittautuneita yhtiöitä sijoittautumisen tapahduttua.

31 ARTIKLA

1. Mitä 30 artiklassa määrätään, ei sovelleta lento-, sisävesi- ja meriliikenteeseen, sanotun kuitenkin rajoittamatta 104 artiklan määräysten soveltamista.

2. Kuitenkin huolintaliikkeiden kansainväliselle meriliikenteelle tarjoamia palveluja koskevien toimien osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetukset, kumpikin osapuoli sallii toisen osapuolen yhtiöiden tytäryhtiöille ja sivuliikkeille kaupallisen läsnäolon alueellaan siten, että sijoittautumis- ja toimintaedellytykset ovat yhtä edulliset kuin sen omille yhtiöille tai minkä tahansa kolmannen maan tytäryhtiöille tai sivuliikkeille myönnetyt edellytykset, sen mukaan kummat ovat edullisemmat.

Tällainen toiminta sisältää seuraavat toimet, mutta ei rajoitu niihin:

- a) meriliikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen markkinointi ja myynti suoraan asiakkaille tarjoamisesta laskutukseen saakka huolimatta siitä, hoitavatko tai tarjoavatko näitä palveluja itse palvelujen tarjoajat vai sellaiset palvelujen tarjoajat, joiden kanssa palvelujen myyjä on tehnyt pysyviä liikejärjestelyjä;
- b) sellaisten liikennepalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen hankkiminen ja käyttö omaan lukuun tai asiakkaiden puolesta (sekä jälleenmyynti asiakkaille), jotka ovat tarpeellisia yhdistetyn palvelun tarjoamiseksi, mukaan lukien kaikki sisämaaliikennepalvelut, erityisesti sisävesi-, maantie- ja rautatieliikenne;
- c) kuljetusasiakirjojen, tulliasiakirjojen tai muiden kuljetettavien tavaroiden alkuperään tai ominaisuuksiin liittyviä asiakirjoja koskevien asiakirjojen laatiminen;
- d) kaikin tavoin tapahtuva tiedon toimitaminen liiketoiminnasta, mukaan lukien tietojärjestelmät ja sähköiset tietojenvaihtojärjestelmät (jollei televiestintään liittyvistä ketään syrjimättömistä rajoituksista muuta johdu);
- e) liiketoimintaa koskevien järjestelyjen toteuttaminen paikallisten huolintaliikkeiden kanssa, mukaan lukien osallistuminen yhtiöiden osakepääomaan ja paikallisesti (tai ulkomaisen henkilöstön ollessa kyseessä tämän sopimuksen olennaisten määräysten mukaisesti) työhön otetun henkilöstön nimittäminen;
- f) toimiminen yhtiöiden puolesta järjestämällä tarvittaessa aluksen satamassa käynti tai ottamalla vastuu rahdista.

32 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovellettaessa tarkoitetaan:

- a) 'Yhteisön yhtiöllä' tai 'Ukrainan yhti-

öllä' jäsenvaltion tai Ukrainan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jonka sääntömääräinen kotipaikka tai keskushallinto taikka päätoimipaikka on yhteisön tai Ukrainan alueella. Jäsenvaltion tai Ukrainan lainsäädännön mukaisesti perustettua yhtiötä, jolla on ainoastaan sääntömääräinen kotipaikka yhteisön tai Ukrainan alueella, pidetään kuitenkin yhteisön tai Ukrainan yhtiönä, jos sen toiminnalla on todellinen ja jatkuva yhteys yhden jäsenvaltion tai Ukrainan talouteen.

- b) Yhtiön 'tytäryhtiöllä' ensin mainitun yhtiön tosiasiallisessa määräysvallassa olevaa yhtiötä.
- c) Yhtiön 'sivuliikkeellä' toimipaikkaa, joka ei ole oikeushenkilö mutta jonka toiminta on luonteeltaan pysyvää, esimerkiksi emoyhtiön sivutoimipaikkaa, jolla on oma johto ja jolla on käytännön valmiudet käydä liikeneuvotteluja kolmansien osapuolten kanssa niin, että vaikka kolmannet osapuolet tietävät, että tarvittaessa emoyhtiöön eli ulkomailta sijaitsevaan pääkonttoriin on oikeudellinen yhteys, niiden ei tarvitse toimia suoraan tällaisen emoyhtiön kanssa, vaan ne voivat harjoittaa liike-toimintaa sivutoimipaikassa.
- d) 'Sijoittautumisella' a kohdassa tarkoitettujen yhteisön tai Ukrainan yhtiöiden oikeutta ryhtyä harjoittamaan taloudellista toimintaa perustamalla tytäryhtiöitä ja sivuliikkeitä Ukrainassa tai yhteisössä.
- e) 'Toiminnalla' taloudellisen toiminnan harjoittamista.
- f) 'Taloudellisella toiminnalla' teollista, kaupallista ja ammatillista toimintaa.
- g) Tämän luvun ja III luvun määräyksiä sovelletaan myös kansainvälisen meriliikenteen osalta, mukaan lukien eri kuljetusmuodoista koostuvat osittain merellä tapahtuvat kuljetustoimet, niihin jäsenvaltioiden tai Ukrainan kansalaisiin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Ukrainan ulkopuolelle, ja niihin laivanvarustamoihin, jotka ovat sijoittautuneet yhteisön tai Ukrainan ulko-

puolelle ja jotka ovat jäsenvaltioiden tai Ukrainan kansalaisten määräysvallassa, jos niille kuuluvat alukset on rekisteröity tässä jäsenvaltiossa tai Ukrainassa niiden lainsäädännön mukaisesti.

33 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä tässä sopimuksessa muuten määrätään, osapuolta ei estetä toteuttamasta vakavaraisuustoimenpiteitä, muun muassa suojellakseen sijoittajia, tallettajia, vakuutettuja tai sellaisia henkilöitä, joiden omaisuuden hoidosta vastaa rahoituspalvelujen toimittaja tai varmistaakseen rahoitusjärjestelmän loukkaamattomuuden ja vakauden. Jos nämä toimenpiteet eivät ole tämän sopimuksen määräysten mukaisia, niitä ei saa käyttää keinona osapuolen tämän sopimuksen mukaisten sitoumusten tai velvollisuuksien välttämiseksi.

2. Tätä sopimusta ei saa tulkita osapuoleen kohdistuvaksi vaatimukseksi ilmaista yksittäisten asiakkaiden liiketoimia tai tilejä koskevia tietoja tai julkisten elinten hallussa olevia luottamuksellisia tai omistusta koskevia tietoja.

34 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta tarvittavia toimenpiteitä, joilla estetään sellaisten sen toteuttamien toimenpiteiden kiertäminen, jotka koskevat kolmansien maiden pääsyä osapuolen markkinoille tämän sopimuksen määräysten nojalla.

35 ARTIKLA

1. Sen estämättä, mitä I luvussa määrätään, Ukrainan tai yhteisön alueelle sijoittautuneella yhteisön yhtiöllä tai Ukrainan yhtiöllä on oikeus palkata tai antaa jonkin tytäryhtiönsä tai sivuliikkeensä palkata Ukrainan ja yhteisön alueella vastaanottavan valtion voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti työntekijöitä, jotka ovat yhteisön jäsenvaltioiden ja vastaavasti Ukrainan kansalaisia, jos nämä työntekijät ovat 2 kohdassa määritellyjä keskeisissä tehtävissä työskenteleviä henkilöitä ja

jos ainoastaan yhtiöt, tytäryhtiöt tai sivuliikkeet palkkaavat heidät. Näiden työntekijöiden oleskelulupa ja työ lupa koskevat ainoastaan jaksoa, joksi heidät on palkattu työskentelemään.

2. Edellä mainittujen yhtiöiden, jäljempänä 'yhtiökokonaisuus', keskeisissä tehtävissä työskentelevät henkilöt ovat c alakohdassa tarkoitettuja 'yhtiön sisäisen siirron saajia', jos yhtiökokonaisuus on oikeushenkilö ja jos kyseiset henkilöt ovat olleet sen palveluksessa tai sen osakkaita (muuta kuin pääosakkaita) vähintään välittömästi ennen mainittua siirtoa edeltävän vuoden ajan:

a) yhtiökokonaisuudessa johtavassa asemassa olevat henkilöt, jotka ensisijaisesti johtavat yhtiötä pääasiallisesti yhtiön hallituksen tai osakkeenomistajien taikka niiden kaltaisten elinten tai henkilöiden valvomina tai johtamina ja joiden tehtäviin kuuluu:

— johtaa yritystä, sen osastoa tai alaosastoa;

— valvoa ja tarkastaa muun valvonta-tehtävissä toimivan, ammatillisen tai johtotehtävissä toimivan henkilöstön työskentelyä;

— henkilökohtainen toimivalta palkata tai irtisanoa työntekijöitä taikka antaa heidän palkkaamistaan, irtisanoamistaan tai muita henkilöstöä koskevia suosituksia.

b) Yhtiökokonaisuudessa työskentelevät henkilöt, joilla on yhtiön toiminnalle, tutkimusvälineille, teknologialle tai hallinnolle olennaisen tärkeää harvinaista osaamista. Tällaisen osaamisen arvioinnissa voidaan ottaa huomioon yhtiössä tarvittavan erityisosaamisen lisäksi sellaiseen työhön tai toimialaan liittyvä huomattava pätevyys, joka edellyttää teknistä erityisosaamista, mukaan lukien kuuluminen luvanvaraisten ammattien harjoittajiin.

c) 'Yrityksen sisäisen siirron saaja' määritellään luonnolliseksi henkilöksi, joka työskentelee yhtiökokonaisuudessa osapuolen alueella ja joka siirretään väli-

aikaisesti taloudellista toimintaa harjoitettaessa toisen osapuolen alueelle; kyseisellä yhtiökokonaisuudella on oltava pääasiallinen toimipaikka jomman kumman osapuolen alueella, ja siirron on tapahduttava tämän yhtiökokonaisuuden sijoittautumisen (sivuliike, tytäryhtiö) yhteydessä siten, että toisen osapuolen alueella harjoitettava taloudellinen toiminta on tosiasiallisesti samankaltaista.

36 ARTIKLA

1. Osapuolet pyrkivät kaikin tavoin välttämään sellaisten toimenpiteiden tai toimien toteuttamista, jotka muuttavat niiden yhtiöiden sijoittautumista ja toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä.

2. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita 44 artiklan määräysten soveltamista; 44 artiklan soveltamisalaan kuuluvia tilanteita koskevat ainoastaan kyseisen artiklan määräykset.

3. Ukraina antaa kumppanuuden ja yhteistyön hengessä sekä 51 artiklan määräysten mukaisesti yhteisölle tiedon aikeistaan antaa uutta lainsäädäntöä, joka saattaa muuttaa yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden sijoittautumista Ukrainaan ja siellä toimimista koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä. Yhteisö voi pyytää Ukrainaa toimittamaan sille luonnokset tällaiseksi lainsäädännöksi ja aloittaa näitä luonnoksia koskevat neuvottelut.

4. Jos Ukrainassa käyttöön otettu lainsäädäntö muuttaa yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Ukrainan alueelle tai Ukrainaan sijoittautuneiden yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden toimintaa koskevat edellytykset rajoittavammiksi kuin ne olivat tämän sopimuksen allekirjoituspäivää edeltävänä päivänä, kyseessä olevia säädöksiä ei sovelleta asianomaisen säädöksen voimaantuloa seuraavien kolmen vuoden aikana sellaisiin tytäryhtiöihin ja sivuliikkeisiin, jotka olivat jo sijoittautuneet Ukrainaan säädöksen tullessa voimaan.

III LUKU

Valtioiden rajat ylittävä palvelujen tarjoaminen yhteisön ja Ukrainan välillä

37 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat tämän luvun määräysten mukaisesti toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet salliakseen asteittain sen, että muun osapuolen alueelle kuin palvelujen vastaanottaja sijoittautuneet yhteisön yhtiöt tai Ukrainan yhtiöt voivat tarjota palveluja ottaen huomioon osapuolten palvelualoilla tapahtunut kehitys.

2. Yhteistyöneuvosto antaa 1 kohdan täytäntöönpanoa koskevia suosituksia.

38 ARTIKLA

Osapuolet tekevät yhteistyötä tavoitteenaan markkinoille suuntautuneen palvelualan kehittäminen Ukrainassa.

39 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat soveltamaan tehokkaasti periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta vapaasta pääsystä kansainvälisille mennekulun markkinoille ja liikenteeseen:

- a) Mitä edellä määrätään, ei rajoita tämän sopimuksen sopimuspuoliin sovellettavia Yhdistyneiden Kansakuntien linjakonferenssien käyttäytymissääntöihin perustuvia oikeuksia ja velvollisuuksia. Linjakonferenssiin kuulumattomat reititiliikennettä harjoittavat yhtiöt saavat kilpailla konferenssiin kuuluvien yhtiöiden kanssa edellyttäen, että ne noudattavat periaatetta kaupallisin perustein tapahtuvasta rehellisestä kilpailusta;
- b) Osapuolet vahvistavat sitoutuneensa vapaaseen kilpailuun kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteen olennaisena tekijänä.

2. Sovellettaessa 1 kohdan periaatteita osapuolet:

- a) eivät tämän sopimuksen voimaantulosta

alkaen sovellla yhteisön jäsenvaltioiden ja entisen Neuvostoliiton kahdenvälisen sopimusten kuljetusosuuksia koskevia määräyksiä;

- b) eivät tulevaisuudessa sisällytä kolmansien maiden kanssa tekemiinsä kahdenvälisiin sopimuksiin kuljetusosuuksia koskevia sopimuseusekkeitä, lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joissa tämän sopimuksen jommankumman osapuolen laivanvarustamoilla ei olisi muutoin mahdollisuutta harjoittaa liiketoimintaa kyseiseen kolmanteen maahan ja sieltä pois;
- c) kieltävät tulevissa kahdenvälisissä sopimuksissaan kuljetusosuusjärjestelyt kuivan ja nestemäisen lastin tavaraliikenteessä;
- d) poistavat tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen kaikki yksipuoliset toimenpiteet sekä hallinnolliset, tekniset ja muut esteet, joilla voi olla rajoittava tai syrjivä vaikutus palvelujen vapaaseen tarjoamiseen kansainvälisessä meriliikenteessä.

Osapuolet myöntävät kansalliselle liikenteelle avoimiin satamiin pääsyn, infrastruktuurin ja liitännäispalvelujen käytön, niihin liittyvien maksujen, tullipalvelujen, ankkuripaikan antamisen sekä lastaus- ja purkauspalvelujen osalta toisen osapuolen aluksille muun muassa kohtelun, joka on yhtä edullinen kuin osapuolen omille aluksille myönnetty kohtelu.

Osapuolet myöntävät lisäksi saman kohtelun toisen osapuolen kansalaisten tai yhtiöiden aluksille, jotka purjehtivat kolmannen maan lipun alla, siirtymäkauden jälkeen, mutta viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 1997.

3. Yhteisön kansalaiset ja yhtiöt, jotka tarjoavat kansainvälisiä meriliikennepalveluja, voivat vapaasti tarjota kansainvälisiä meri/jokipalveluja Ukrainan sisävesiväylillä ja päin vastoin.

40 ARTIKLA

Jotta varmistettaisiin osapuolten välisen

liikenteen yhteensovitettu kehitys, joka on mukautettu niiden kaupallisiin tarpeisiin, voidaan tarvittaessa määrätä molemminpuolista markkinoille pääsyä ja palvelujen tarjontaa koskevista edellytyksistä maa-, rautatie- ja sisävesiliikenteessä sekä mahdollisesti lento- liikenteessä erityisissä sopimuksissa, jotka osapuolet neuvottelevat siten kuin 99 artiklassa määrätään tämän sopimuksen tultua voimaan.

IV LUKU

Yleiset määräykset

41 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräyksiä sovelletaan, jollei yleisen järjestyksen, yleisen turvallisuuden tai kansanterveyden perusteella annetuista rajoituksista muuta johdu.

2. Niitä ei sovelleta toimintaan, joka osapuolen alueella liittyy edes tilapäisesti viranomaisten toimivallan käyttämiseen.

42 ARTIKLA

Tätä osastoa sovellettaessa tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolia soveltamasta luonnollisten henkilöiden maahanpääsyä, oleskelua, työskentelyä, työehtoja ja sijoittautumista sekä palvelujen tarjontaa koskevaa lainsäädäntöään, jos sillä tavalla ei mitätöidä tai heikennetä niitä etuja, jotka kuuluvat osapuolelle sopimuksen tietyn määräyksen nojalla. Edellä mainittu määräys ei rajoita 41 artiklan soveltamista.

43 ARTIKLA

Ukrainan ja yhteisön yhtiöiden yhteisessä määräysvallassa ja yksinomaisessa omistuksessa oleviin yhtiöihin sovelletaan myös II, III ja IV luvun määräyksiä.

44 ARTIKLA

Jomman kumman osapuolen sopimuksen nojalla toiselle myöntämä kohtelu ei saa

kuukautta ennen palvelujen kauppaa koskevan yleissopimuksen (GATS) asiaa koskevien velvoitteiden voimaantulopäivää olevasta päivästä alkaen GATS:n soveltamisalaan kuuluvien alojen tai toimenpiteiden osalta olla edullisempi kuin ensiksi mainitun osapuolen GATS:n määräysten mukaisesti myöntämä kohtelu; tämä koskee kaikkia palvelualoja, alasektoreja ja tarjoamisen muotoja.

45 ARTIKLA

Sovellettaessa II, III ja IV lukua ei oteta huomioon kohtelua, jonka yhteisö, sen jäsenvaltiot tai Ukraina myöntävät taloudellista yhdentymistä koskeviin sopimuksiin sisällytettyjen sitoumusten perusteella GATS:n V artiklan periaatteiden mukaisesti.

46 ARTIKLA

1. Tämän osaston määräysten mukaisesti myönnettyä suosituimmuuskohtelua ei sovelleta verotukseen liittyviin etuihin, joita osapuolet myöntävät tai aikovat myöntää tulevaisuudessa kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten perusteella, tai muihin verojärjestelyihin.

2. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että osapuolet toteuttavat tai panevat täytäntöön toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on estää kaksinkertaisen verotuksen välttämistä tehtyjen sopimusten verotusta koskevien määräysten sekä muiden verojärjestelyiden tai kotimaisen verolainsäädännön mukaisten verojen välttäminen tai kiertäminen.

3. Tämän osaston määräyksiä ei saa tulkita esteeksi sille, että jäsenvaltiot tai Ukraina erottelevat niiden verolainsäädännön asiaa koskevia määräyksiä sovellettaessa erilaisessa asemassa olevia veronmaksajia toisistaan, erityisesti näiden asuinpaikan perusteella.

47 ARTIKLA

Mitä II, III ja IV luvussa määrätään,

sanotun kuitenkin rajoittamatta 35 artiklan määräysten soveltamista, ei saa tulkita siten, että:

- annetaan oikeus jäsenvaltioiden kansalaisille saapua Ukrainan alueelle tai Ukrainan kansalaisille saapua yhteisön alueelle tai oleskella siellä missä tahansa ominaisuudessa ja erityisesti yhtiön osakkeenomistajana tai osakkaana tai sen johtajana tai työntekijänä taikka palvelujen tarjoajana tai vastaanottajana;
- Ukrainan yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille yhteisössä annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää Ukrainan kansalaisia yhteisön alueella;
- Yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille Ukrainassa annetaan oikeus työllistää tai antaa työllistää jäsenvaltioiden kansalaisia Ukrainan alueella;
- Ukrainan yhtiöille tai Ukrainan yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille yhteisössä annetaan oikeus palkata tilapäisillä sopimuksilla ukrainalaisia henkilöitä työskentelemään muille henkilöille ja heidän valvonnassaan;
- yhteisön yhtiöille tai yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöille tai sivuliikkeille Ukrainassa annetaan oikeus palkata tilapäisin sopimuksin jäsenvaltioiden kansalaisia työntekijöiksi.

V OSASTO

JUOKSEVAT MAKSUT JA PÄÄOMA

48 ARTIKLA

1. Osapuolet sitoutuvat sallimaan kaikki vapaasti vaihdettavassa valuutassa tämän sopimuksen määräysten mukaisesti suoritettavat yhteisön ja Ukrainan asukkaiden väliset maksutaseen mukaiset maksut, jotka liittyvät tavaroiden, palvelujen tai henkilöiden liikkuvuuteen.

2. Tämän sopimuksen tultua voimaan varmistetaan maksutaseen pääomatiliin sisälty-

vien suoritusten osalta pääoman vapaa liikkuvuus sellaisten yhtiöiden suorissa investoinneissa, jotka on perustettu vastaanottavan maan lainsäädännön mukaisesti, ja investoinneissa, jotka on tehty IV osaston II luvun määräysten mukaisesti, sekä näiden investointien ja niistä saatujen voittojen rahaksi muuttaminen ja kotiuttaminen.

3. Tämän sopimuksen tultua voimaan ei oteta käyttöön uusia valuuttarajoituksia, jotka koskevat yhteisön ja Ukrainan asukkaiden välisiä pääomanliikkeitä ja niihin liittyviä juoksevia maksuja, eikä olemassa olevia rajoituksia tiukenneta, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 tai 5 kohdan määräysten soveltamista.

4. Osapuolet neuvottelevat keskenään helppottaakseen muiden kuin 2 kohdassa tarkoitettujen pääomamuotojen liikkuvuutta yhteisön ja Ukrainan välillä tämän sopimuksen tavoitteiden edistämiseksi.

5. Tämän artiklan määräysten mukaisesti ja kunnes kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) perustamissopimuksen VIII artiklassa tarkoitettu Ukrainan valuutan täydellinen vaihdettavuus on toteutettu, Ukraina voi poikkeuksellisissa olosuhteissa soveltaa lyhyen ajan ja keskipitkän ajan luottojen myöntämiseen ja saamiseen liittyviä valuuttarajoituksia, siltä osin kuin nämä rajoitukset on asetettu sille näiden luottojen myöntämiseksi ja sen asema IMF:ssä sallii ne. Ukraina soveltaa näitä rajoituksia ketään syrjimättä. Niitä sovelletaan siten, että ne haittaavat mahdollisimman vähän tätä sopimusta. Ukraina antaa yhteistyöneuvostolle viipymättä tiedon näiden toimenpiteiden käyttöönotosta ja niihin liittyvistä muutoksista.

6. Jos yhteisön ja Ukrainan väliset pääomansiirrot poikkeuksellisissa olosuhteissa aiheuttavat tai uhkaavat aiheuttaa vakavia vaikeuksia valuuttakurssipolitiikan tai rahapolitiikan toteuttamiselle yhteisössä tai Ukrainassa, yhteisö tai Ukraina voivat toteuttaa suojatoimenpiteitä yhteisön ja Ukrainan välisen pääomien liikkuvuuden osalta enintään kuuden kuukauden ajan, jos mainitut toimenpiteet ovat ehdottomasti tarpeen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 1 ja 2 kohdan soveltamista.

VI OSASTO

KILPAILU, HENKISEN OMAISUUDEN, TEOLLISEN JA KAUPALLISEN OMAISUUDEN SUOJELU SEKÄ YHTEISTYÖ LAINSÄÄDÄNNÖN ALALLA

49 ARTIKLA

1. Osapuolet sopivat toimivansa yritysten välisen kilpailua tai valtion väliintulon aiheuttamien kilpailua koskevien rajoitusten, siltä osin kuin ne voivat vaikuttaa yhteisön ja Ukrainan väliseen kauppaan, lieventämiseksi tai poistamiseksi kilpailulakejaan soveltamalla tai muulla keinoin.

2. Edellä 1 kohdassa mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi:

2.1. Osapuolet varmistavat, että ne ovat antaneet ja täytäntöönpanevat lainsäädäntöä, jolla puututaan niiden lainkäyttövaltaan kuuluvia yrityksiä koskeviin kilpailun rajoituksiin.

2.2. Osapuolet pidättäytyvät myöntämästä sellaista valtion tukea, joka suosii tiettyjä yrityksiä tai muiden kuin GATTissa määriteltujen raaka-aineiden tuotantoa, tai sellaisia palveluja, jotka vääristävät tai uhkaavat vääristää kilpailua siltä osin kuin ne vaikuttavat yhteisön ja Ukrainan väliseen kauppaan.

2.3. Toisen osapuolen pyynnöstä toisen osapuolen on annettava tietoja sen tukiohjelmista tai erityisistä valtion tukea koskevista yksittäistapauksista. Tietoja, joita koskevat ammatti- tai liikesalaisuuksiin liittyvät osapuolten oikeudelliset vaatimukset, ei tarvitse antaa.

2.4. Kaupallisuonteisten valtion monopolien osalta osapuolet ilmoittavat olevansa valmiita tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavasta neljännestä vuodesta alkaen varmistamaan, että osapuolten kansalaisten välillä ei ole tavaroiden hankinnan tai kaupanpitämisen edellytyksiin liittyvää syrjintää.

2.5. Valtion yhtiöiden tai yhtiöiden, joille jäsenvaltiot tai Ukraina myöntävät yksinoikeuksia, osalta sopimuspuolet ilmoittavat olevansa valmiita tämän sopimuksen voimaantuloa seuraavasta neljännestä vuodesta alkaen

varmistamaan, että sellaista toimenpidettä ei määrätä tai pidetä voimassa, joka vääristää yhteisön ja Ukrainan välistä kauppaa siinä määrin, että se on osapuolten etujen vastaista. Tämä määräys ei estä oikeudellisesti tai tosiasiallisesti tällaisille yrityksille annettujen erikoistehtävien suorittamista.

2.6. Edellä 2.4 ja 2.5 kohdassa määriteltyä ajanjaksoa voidaan pidentää osapuolten sopimuksella.

3. Edellä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettuja kilpailun rajoituksia tai vääristymiä sekä kilpailusääntöjen täytäntöönpanoa koskevia neuvotteluja voidaan käydä yhteistyökomiteassa yhteisön tai Ukrainan pyynnöstä, jollei tietojen ilmaisemista, luottamuksellisuutta ja liikesalaisuuksia koskevista lainsäädännön asettamista rajoituksista muuta johdu. Neuvottelut voivat myös käsittää 1 ja 2 kohdan tulkintaa koskevia kysymyksiä.

4. Osapuolten, joilla on kokemusta kilpailusääntöjen soveltamisesta, on pyrittävä antamaan muille osapuolille pyynnöstä ja käytettävissä olevin mahdollisuuksin teknistä apua kilpailusääntöjen kehittämiseksi ja soveltamiseksi.

5. Edellä olevat määräykset eivät millään tavoin vaikuta osapuolten oikeuksiin toteuttaa riittäviä, erityisesti 19 artiklassa tarkoitettuja toimenpiteitä tavaroiden tai palvelujen kaupan vääristymien korjaamiseksi.

50 ARTIKLA

1. Ukraina jatkaa tämän artiklan ja liitteen III määräysten mukaisesti henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien suojelun parantamista varmistaakseen viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta yhteisön suojelun tasoon verrattavissa olevan suojelun tason, mukaan lukien tehokkaat keinot kyseisten oikeuksien täytäntöönpanon varmistamiseksi.

2. Ukraina liittyy viiden vuoden kuluessa tämän sopimuksen voimaantulosta sellaisiin liitteen III 1 kohdassa tarkoitettuihin henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvista oikeuksista tehtyihin monenvälisiin yleissopimuksiin, joiden osapuolia jäsen-

valtiot ovat tai joita ne tosiasiallisesti soveltavat, näihin sopimuksiin sisältyvien asiaa koskevien määräysten mukaisesti.

51 ARTIKLA

1. Osapuolet tunnustavat, että Ukrainan nykyisen ja tulevan lainsäädännön lähentäminen yhteisön lainsäädäntöön on tärkeä edellytys Ukrainan ja yhteisön taloudellisten yhteyksien vahvistamiselle. Ukraina pyrkii varmistamaan, että sen lainsäädäntöä yhtenäistetään vähitellen yhteisön lainsäädäntöön.

2. Lainsäädäntöjen lähentäminen kattaa erityisesti seuraavat alueet: tullilainsäädäntö, yhtiöoikeus, pankkilainsäädäntö, yritysten kirjanpito ja verotus, henkinen omaisuus, tekijöiden suojelu työpaikoilla, rahoituspalvelut, kilpailusäännöt, julkiset hankinnat, ihmisten, eläinten ja kasvien terveyden ja elämän suojelu, ympäristö, kuluttajansuoja, vällinen verotus, tekniset säännöt ja standardit, ydinvoima-alan lainsäädäntö sekä liikenne.

3. Yhteisö antaa Ukrainalle näiden toimenpiteiden toteuttamiseksi tarvittavaa teknistä apua, johon voi esimerkiksi sisältyä:

- asiantuntijavaihto,
- tietojen toimittaminen varhaisessa vaiheessa, erityisesti olennaisen lainsäädännön osalta,
- seminaarien järjestäminen,
- koulutustoiminta,
- avunanto olennaisia aloja koskevan yhteisön lainsäädännön kääntämisessä.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDEN ALALLA

52 ARTIKLA

1. Yhteisö ja Ukraina ryhtyvät yhteistyöhön talouden alalla tarkoituksenaan edistää talousuudistusta ja talouden elpymistä sekä kestävä kehitystä Ukrainassa. Tällä yhteis-

työllä lujitetaan ja kehitetään taloussuhteita molempien osapuolten etujen mukaisesti.

2. Menettelyt ja muut toimenpiteet suunnitellaan siten, että niillä edistetään taloudellista ja yhteiskunnallista uudistumista ja talousjärjestelmän rakennemuutosta Ukrainassa, ja ne noudattavat kestävän ja sopusointuisen yhteiskunnallisen kehityksen periaatetta; niihin sisältyvät täysimääräisesti myös ympäristöön liittyvät asiat.

3. Tämän vuoksi yhteistyössä keskitytään teolliseen yhteistyöhön, investointien edistämiseen ja suojeluun, julkisiin hankintoihin, standardeihin ja vaatimustenmukaisuuden arviointiin, kaivostoimintaan ja raaka-aineisiin, tieteeseen ja teknologiaan, koulutukseen, maatalouteen ja maatalouteen liittyvään teollisuuteen, energiaan, ydinenergia-alaan, ympäristöön, liikenteeseen, avaruuteen, televiestintään, rahoituspalveluihin, rahanpesuun, rahapolitiikkaan, alueelliseen kehittämiseen, sosiaaliseen yhteistyöhön, matkailuun, pieniin ja keskisuihin yrityksiin, tiedottamiseen ja kommunikointiin, kuluttajansuojaan, tulliin, tilastolliseen yhteistyöhön, talouteen ja huumausaineisiin.

4. Erityistä huomiota kiinnitetään toimenpiteisiin, joilla voidaan edistää itsenäisten valtioiden ja muiden naapurimaiden välistä yhteistyötä kyseisen alueen sopusointuisen kehityksen edistämiseksi.

5. Yhteisö voi tarvittaessa antaa teknistä apua taloudellisen yhteistyön ja muiden tässä sopimuksessa määrättyjen yhteistyömuotojen tukemiseksi ottaen huomioon yhteisön asiaa koskeva neuvoston asetus, jota sovelletaan itsenäisille valtioille annettavaan tekniseen apuun, yhteisön Ukrainalle myöntämään tekniseen apuun liittyvän viiteohjelman painopistealueet sekä tämän avun vahvistetut yhteensovittamis- ja täytäntöönpanomenettelyt.

6. Yhteistyöneuvosto antaa 3 kohdassa täsmennettyjen yhteistyöalojen kehitystä koskevia suosituksia.

53 ARTIKLA

Yhteistyö teollisuuden alalla

1. Yhteistyön tarkoituksena on edistää erityisesti:

- molempien osapuolten taloudellisten toimijoiden välisten kaupallisten yhte-yksien kehittämistä, esimerkiksi teknologiaan ja taitotiedon siirtämiseksi;
- yhteisön osallistumista Ukrainan pyrkimyksiin teollisuutensa rakenteelliseksi uudistamiseksi ja tekniikan parantamiseksi;
- liikkeenjohdon parantamista;
- asianmukaisten kaupallisten sääntöjen ja käytäntöjen kehittämistä, mukaan lukien tuotteiden markkinointi;
- ympäristönsuojelua;
- teollisen tuotannon rakenteen mukauttamista kehittyneen markkinatalouden standardien mukaiseksi;
- sotilaallis-teollisen kompleksin muuttamista.

2. Tämän artiklan määräykset eivät vaikuta yrityksiin sovellettavien yhteisön kilpailusääntöjen täytäntöönpanoon.

54 ARTIKLA

Investointien edistäminen ja turvaaminen

1. Ottaen huomioon yhteisön ja jäsenvaltioiden toimivalta yhteistyön tavoitteena on luoda suotuisat olosuhteet kotimaisille ja ulkomaisille investoinneille, erityisesti investointien turvaamista koskevien parempien edellytysten, pääomansiirtojen ja investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihdon avulla.

2. Tämän yhteistyön tavoitteena on erityisesti:

- jäsenvaltioiden ja Ukrainan välisten investointien edistämistä ja turvaamista koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa,
- jäsenvaltioiden ja Ukrainan välisten kaksinkertaisen verotuksen välttämistä koskevien sopimusten tekeminen tarvittaessa,

- suotuisten olosuhteiden luominen ulkomaisten investointien houkuttelemiseksi Ukrainan talouteen,
- vakaan ja riittävän liiketoimintaa koskevan lainsäädännön ja sitä koskevien edellytysten luominen sekä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia käytäntöjä koskevien tietojen vaihto investointien alalla,
- investointimahdollisuuksia koskevien tietojen vaihto muun muassa kaupallisten messujen, näyttelyiden, myyntiviikkojen ja muiden tapahtumien yhteydessä.

55 ARTIKLA

Julkiset hankinnat

Osapuolet tekevät yhteistyötä kehittääkseen avoimet ja kilpailukykyiset edellytykset tarvoita ja palveluja koskevien sopimusten myöntämiseksi erityisesti tarjouspyyntöjen avulla.

56 ARTIKLA

Yhteistyö standardien ja vaatimustenmukaisuuden arvioinnin alalla

1. Osapuolten välisellä yhteistyöllä edistetään lähentymistä kansainvälisesti hyväksyttyihin laatuun koskeviin arviointiperusteisiin, periaatteisiin ja suuntaviivoihin. Tarvittavat toimenpiteet helpottavat kehitystä kohti vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroista tunnustamista sekä Ukrainan tuotteiden laadun parantamista.

2. Osapuolet pyrkivät tätä varten:

- edistämään asianmukaista yhteistyötä kyseisten alojen erityisjärjestöjen ja -elinten kanssa;
- edistämään yhteisön teknisten määräysten käyttöä sekä eurooppalaisten standardien ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyjen soveltamista;

- mahdollistamaan kokemusten ja teknisen tiedon jakamisen laadun hallinnan alalla.

57 ARTIKLA

Kaivostoiminta ja raaka-aineet

1. Osapuolten tavoitteena on lisätä investointeja ja kauppaa kaivostoiminnan ja raaka-aineiden alalla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaville aloille:

- kaivostoiminnan ja rautaa sisältämättömiin metalleihin liittyvien teollisuuden alojen kehitystä koskevien tietojen vaihto,
- yhteistyötä koskevien oikeudellisten puitteiden luominen,
- kauppaan liittyvät kysymykset,
- ympäristön suojelua koskevan lainsäädännön ja muiden siihen liittyvien toimenpiteiden kehittäminen,
- koulutus,
- kaivostoiminnan turvallisuus.

58 ARTIKLA

Yhteistyö tieteen ja teknologian alalla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä siviilitarkoituksiin suunnatun tutkimuksen ja teknologisen kehittämisen (TTK) alalla yhteisen edun mukaisesti sekä, ottaen huomioon voimavarojen saatavuuden, riittävää pääsyä osapuolten vastaaviin ohjelmiin jollei henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvien oikeuksien tehokkaan suojelun asianmukaisesta tasosta muuta johdu.

2. Tieteen ja teknologian alan yhteistyöhön sisältyy:

- tieteellisten ja teknisten tietojen vaihto,
- yhteinen TTK-toiminta,

- koulutustoiminta ja vaihto-ohjelmat osapuolten TTK-toiminnassa mukana olevien tiedemiesten, tutkijoiden ja teknikoiden liikkuvuuden edistämiseksi.

Jos tämä yhteistyö on sellaista, että siihen sisältyy koulutusta ja/tai harjoittelua, se olisi toteutettava 59 artiklan määräysten mukaisesti.

Osapuolet voivat yhteisestä sopimuksesta sitoutua muihin tieteen ja teknologian alan yhteistyömuotoihin.

Tällaista yhteistyötä toteutettaessa kiinnitetään erityistä huomiota joukkotuhouksien tutkimiseen ja/tai niiden tuotantoon osallistuvien tai osallistuneiden tiedemiesten, insinöörien, tutkijoiden ja teknikoiden uudelleensijoittumiseen.

3. Tämän artiklan soveltamisalaan kuuluva yhteistyö pannaan täytäntöön sellaisten erityisjärjestelyjen mukaisesti, joista neuvotellaan ja päätetään kummankin osapuolen hyväksymien menettelyjen mukaisesti ja joilla vahvistetaan muun muassa asianmukaiset henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen liittyvät määräykset.

59 ARTIKLA

Koulutus ja ammatillinen koulutus

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä tavoitteenaan yleisen koulutustason ja ammatillisen pätevyyden parantaminen Ukrainassa julkisella ja yksityisellä sektorilla.

2. Yhteistyössä keskitytään erityisesti seuraaviin alueisiin:

- Ukrainan korkeakoulutason koulutusjärjestelmien nykyaikaistaminen, mukaan lukien korkeakoulutasoisten koulutuslaitosten todistusjärjestelmät ja korkeakoulujen tutkintotodistusten luokittelu;
- julkisen ja yksityisen sektorin johtajien ja valtion virkamiesten koulutus erikseen määriteltävillä ensisijaisen tärkeillä alueilla;

- oppilaitosten sekä oppilaitosten ja yhtiöiden välinen yhteistyö;
- opettajien, tutkinnon suorittaneiden, hallintohenkilöstön, nuorten tiedemiesten ja tutkijoiden sekä nuorison liikkuvuus;
- eurooppaopintojen edistäminen sopivissa oppilaitoksissa;
- yhteisön kielten opetus;
- konferenssitulkkien jatkokoulutus;
- toimittajien koulutus;
- kouluttajien koulutus.

3. Osapuolen mahdollista osallistumista toisen osapuolen vastaaviin opetus- ja koulutusalan ohjelmiin voidaan harkita osapuolten menettelyjen mukaisesti, ja tarvittaessa luodaan institutionaaliset puitteet ja laaditaan yhteistyösuunnitelmat, joiden perustana on Ukrainan osallistuminen yhteisön TEMPUS-ohjelmaan.

60 ARTIKLA

Maatalous ja maatalouteen liittyvä teollisuus

Yhteistyön tarkoituksena tällä alalla on maatalousuudistuksen toteuttaminen, maatalouden, maatalouteen liittyvän teollisuuden ja palvelualojen nykyaikaistaminen, yksityistäminen ja rakennemuutos Ukrainassa, kotimaisten ja ulkomaisten markkinoiden kehittäminen Ukrainan tuotteille edellytyksin, että varmistetaan ympäristönsuojelu ja otetaan huomioon tarve turvata paremmin elintarvikkeiden saanti. Osapuolten tavoitteena on myös Ukrainan standardien asteittainen lähentäminen yhteisön teknisiin määräyksiin, jotka koskevat maatalouden peruselintarvikkeita ja jalostettuja elintarvikkeita, mukaan lukien terveyttä ja kasvien terveyttä koskevat säännöt.

61 ARTIKLA

Energia

1. Osapuolet toimivat yhteistyössä mark-

kinatalouden ja Euroopan energiaperuskirjan periaatteita noudattaen suhteessa Euroopan energiamarkkinoiden asteittaiseen yhdentymiseen.

2. Yhteistyöhön sisältyvät muun muassa seuraavat alueet:

- energian tuotannon, jakelun ja kulutuksen ympäristövaikutukset näistä toimita aiheutuvien ympäristötuhojen ehkäisemiseksi tai vähentämiseksi mahdollisimman pieniksi;
- energian jakelun laadun ja turvallisuuden parantaminen, mukaan lukien jakelun monipuolistaminen taloudellisella ja ympäristöystävällisellä tavalla;
- energiapolitiikan muotoilu;
- energia-alan hallinnon ja sääntelyn parantaminen markkinatalouteen sopivaksi;
- institutionaalisten, oikeudellisten, verotukseen liittyvien ja muiden sellaisten edellytysten käyttöön ottaminen, jotka ovat tarpeen lisääntyneen energia-alan kaupan ja investointien edistämiseksi;
- energiansäästön ja energiatehokkuuden edistäminen;
- energiainfrastruktuurin nykyaikaistaminen, kehittäminen ja monipuolistaminen;
- jakelua ja käyttöä koskevien energia-tekniikoiden parantaminen eri energiamuotojen osalta;
- energia-alan johdon koulutus ja tekninen koulutus.

62 ARTIKLA

Yhteistyö ydinenergia-alalla

1. Huomioon ottaen yhteisön ja sen jäsenvaltioiden toimivallan ydinenergia-alan yhteistyö toteutetaan kummankin osapuolen lainsäädännöllisten menettelyjen mukaisesti sekä sellaisten erityisten sopimusten täytän-

töönpanolla, jotka koskevat esimerkiksi ydin-aineiden kauppaa, ydinturvallisuutta ja lämpödinfuusiota.

2. Osapuolet toimivat yhteistyössä, mukaan lukien kansainvälinen yhteistyö, osoittaakseen ongelmat, jotka ovat syntyneet Tshernobylin katastrofin seurauksena; yhteistyö voi sisältää erityisesti:

- yhteisen tutkimuksen tieteellisistä kysymyksistä, jotka liittyvät Tshernobylin onnettomuuteen;
- toiminnan ilman, maaperän ja veden radioaktiivista saastumista vastaan;
- ympäristön radioaktiivisuuden määrän tarkkailun ja valvonnan;
- toiminnan ydinaineisiin/radioaktiivisuuteen liittyvissä hätätilanteissa;
- radioaktiivisesti saastuneen maan puhdistamisen ja ydinjätteiden käsittelyn;
- lääketieteelliset kysymykset, jotka liittyvät ydinonnettomuuksien vaikutukseen ihmisten terveyteen;
- ratkaisun Tshernobylin tuhoutuneen neljännen voimalayksikön turvallisuusongelmaan;
- katastrofista ylipääsemiseksi tarvittaviin ponnisteluihin liittyvät taloudelliset ja hallinnolliset näkökohdat;
- koulutuksen ydinonnettomuuksien ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi;
- Tshernobylin katastrofin seurausten poistamiseen liittyvien parannustoimien tieteelliset ja tekniset näkökohdat;
- muut alat, joista osapuolet voivat sopia.

63 ARTIKLA

Ympäristö

1. Osapuolet kehittävät ja lujittavat ympäristön ja ihmisten terveyden suojelua koskevaa yhteistyötään ottaen huomioon vuoden

1993 Luzernin kokouksen ja Euroopan energiaperuskirjan julistuksen.

2. Yhteistyön tavoitteena on ympäristön tuhoutumisen torjunta, ja siihen sisältyy erityisesti:

- pilaantumisen tason tehokas valvonta ja ympäristön arviointi; ympäristön tilaa koskeva tietojärjestelmä;
- paikallisen, alueellisen ja valtioiden rajat ylittävän ilman ja veden pilaantumisen torjunta;
- luonnontilan palauttaminen;
- kestävä, tehokas ja ympäristöä säästävä energian tuotanto ja käyttö; teollisuuslaitosten turvallisuus;
- kemiallisten aineiden luokitus ja turvallinen käsittely;
- veden laatu;
- jätteiden vähentäminen, kierrätys ja turvallinen jätehuolto, Baselin yleissopimuksen täytäntöönpano;
- maatalouden, maaperän eroosion ja kemiallisen saastumisen ympäristövaikutukset;
- metsien suojelu;
- biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen, suojelualueet ja biologisten voimavarojen kestävä käyttö ja hallinta;
- maan käytön suunnittelu, mukaan lukien rakentaminen ja kaupunkisuunnittelu;
- taloudellisten ja verotuksellisten keinojen käyttäminen;
- maailmanlaajuiset ilmastomuutokset;
- ympäristökasvatus ja ympäristötietoisuus;
- hankkeiden valtioiden rajat ylittävien

ympäristövaikutusten arvioinnista tehdyn Espoon yleissopimuksen täytäntöönpano.

3. Yhteistyö toteutetaan erityisesti seuraavilla tavoilla:

- suunnitelmien kehittäminen suuronnettomuuksien ja muiden hätätilanteiden varalle;
- tietojen ja asiantuntijoiden vaihto, mukaan lukien puhtaan teknologian siirtoon sekä bioteknologian turvalliseen ja ympäristöystävälliseen käyttöön liittyvät tiedot ja näitä asioita käsittelevät asiantuntijat;
- yhteinen tutkimustoiminta;
- lainsäädännön kehittäminen yhteisön sääntöjen suhteen;
- yhteistyö alueellisella tasolla, mukaan lukien yhteistyö Euroopan ympäristökeskuksessa, sekä kansainvälisellä tasolla;
- toimintaperiaatteiden kehittäminen, erityisesti maailmanlaajuisen ja ilmastoon liittyvien kysymysten osalta sekä kestävän kehityksen saavuttamiseksi;
- ympäristövaikutuksia koskevat tutkimukset.

64 ARTIKLA

Liikenne

Osapuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään liikenteen alalla.

Tämän yhteistyön tavoitteena on muun muassa Ukrainan liikennejärjestelmien ja -verkkojen rakenteiden uudistaminen ja nykyaikaistaminen sekä tarvittaessa kuljetusjärjestelmien yhteensopivuuden kehittäminen ja varmistaminen kokonaisvaltaisemman liikennejärjestelmän aikaansaamiseksi.

Yhteistyöhön sisältyy muun muassa:

- tieliikenteen, rautateiden, satamien ja lentoasemien hallinnon ja toiminnan nykyaikaistaminen;
- rautateiden, sisävesiväylien, maanteiden, satamien, lentoasemien ja lentoliikenteen infrastruktuurien nykyaikaistaminen ja kehittäminen, mukaan lukien yhteiseen edun mukaisten pääteiden ja Euroopan laajuisten reittien nykyaikaistaminen edellä mainittujen liikenne-
muotojen osalta;
- yhdistettyjen kuljetusten edistäminen ja kehittäminen;
- yhteisten tutkimus- ja kehitysohjelmien edistäminen;
- lainsäädännöllisten ja institutionaalisten puitteiden valmistelu politiikkojen kehittämistä ja täytäntöönpanoa varten, mukaan lukien liikennealan yksityistäminen.
- televiestinnän ja postipalvelujen tariffipolitiikan ja markkinoinnin periaatteiden kehittäminen;
- televiestintää ja postipalveluja koskevien hankkeiden kehittämisen sekä investoinnin edistäminen;
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjonnan tehokkuuden ja laadun parantaminen, muun muassa vapauttamalla alasektoreiden toimintaa;
- televiestinnän pitkälle kehittynyt soveltaminen erityisesti varojen elektronisen siirron alalla;
- televiestintäverkkojen hallinto ja mahdollisimman tehokas käyttö;
- televiestintä- ja postipalvelujen tarjontaa sekä radiotaajuuksien käyttöä koskeva asianmukainen lainsäädäntö;
- televiestinnän ja postipalvelujen alan koulutus markkinoiden edellytysten mukaista toimintaa varten.

65 ARTIKLA

Avaruus

Ottaen huomioon yhteisön, sen jäsenvaltioiden ja Euroopan avaruusjärjestön toimivaltan osapuolet edistävät asianmukaisesti pitkän aikavälin yhteistyötään avaruustutkimuksen, kehityksen ja kaupallisten sovellusten alalla. Osapuolet kiinnittävät etenkin huomiota aloitteisiin, joissa käytetään niiden avaruuteen liittyviä toimintoja toisiaan täydentävästi hyödyksi.

66 ARTIKLA

Postipalvelut ja televiestintä

Osapuolet laajentavat ja lujittavat toimivaltansa rajoissa yhteistyötään seuraavilla aloilla:

- politiikkojen ja suuntaviivojen vahvistaminen televiestintäalan ja postipalvelujen kehittämiseksi;

67 ARTIKLA

Rahoituspalvelut

Yhteistyön tarkoituksena on erityisesti helpottaa Ukrainan osallistumista maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin. Teknisessä avussa keskitytään:

- pankki ja rahoituspalvelujen kehittämiseen, yhteisten luottovaramarkkinoiden kehittämiseen, Ukrainan osallistumiseen maailmanlaajuisesti hyväksyttyihin vastavuoroisiin maksujärjestelmiin,
- verotusjärjestelmän ja siihen liittyvien toimielinten kehittämiseen Ukrainassa, kokemusten vaihtoon ja henkilökunnan koulutukseen,
- vakuutuspalvelujen kehittämiseen, joka muun muassa loisi suotuisat olosuhteet yhteisön yhtiöiden osallistumiselle vakuutusalan yhteisyritysten perustami-

seen Ukrainassa, sekä vientiluottovaikuttusten kehittämiseen.

- tällä yhteistyöllä edistetään erityisesti Ukrainan ja jäsenvaltioiden suhteiden kehittämistä rahoituspalvelujen alalla.

68 ARTIKLA

Rahanpesu

1. Osapuolet ovat yhtä mieltä tarpeesta pyrkiä yhteistyössä estämään niiden rahoitusjärjestelmien käyttö rikosten avulla yleensä ja erityisesti huumausainerikosten avulla saatujen varojen rikollisen alkuperän häivyttämiseen.

2. Tämän alan yhteistyöhön sisältyy erityisesti hallinnollinen ja tekninen apu, jonka tarkoituksena on laatia rahanpesun estämiseksi asianmukaisia sääntöjä, jotka vastaavat samaa asiaa koskevia yhteisön ja kyseisen alan kansainvälisten toimielinten, mukaan lukien rahoitusalan rahanpesutyöryhmä (FATF), sääntöjä.

69 ARTIKLA

Rahapolitiikka

Yhteisö antaa Ukrainan viranomaisten pyynnöstä teknistä apua avustaakseen Ukrainaa sen pyrkimyksissä luoda ja vahvistaa oma rahajärjestelmä sekä ottaa käyttöön uusi sellainen rahayksikkö, josta tulee vaihdettavaa valuuttaa, ja Ukrainan politiikkojen asteittaista lähentämistä Euroopan valuuttajärjestelmään. Tähän sisältyy epävirallinen tietojen vaihto Euroopan valuuttajärjestelmän periaatteista ja toiminnasta.

70 ARTIKLA

Alueiden kehittäminen

1. Osapuolet lujittavat yhteistyötään alueellisen kehityksen alalla ja maan käytön suunnittelussa.

2. Tätä varten osapuolet edistävät kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomais-

ten välistä tietojen vaihtoa aluepolitiikasta ja maan käytön suunnittelun politiikasta sekä aluepolitiikkojen muotoilun menetelmistä kiinnittäen erityistä huomiota epäsuotuisten alueiden kehittämiseen.

Ne edistävät myös suoria yhteyksiä sellaisten alueiden ja julkisten järjestöjen välillä, jotka vastaavat aluesuunnittelusta, tarkoituksena muun muassa alueellisen kehityksen edistämismenetelmiä ja -keinoja koskevien tietojen vaihto.

71 ARTIKLA

Sosiaalialan yhteistyö

1. Osapuolet kehittävät yhteistyötään terveyden ja turvallisuuden aloilla parantaakseen työntekijöiden terveyden ja turvallisuuden suojelun tasoa.

Yhteistyöhön sisältyy erityisesti:

- koulutus ja ammatillinen koulutus terveyteen ja turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä ja erityisesti aloilla, joilla riskit ovat suuret,
- ennalta ehkäisevien toimenpiteiden kehittäminen ja edistäminen ammattitautien ja muiden ammatista aiheutuvien terveyshaittojen torjumiseksi;
- suuronnettomuuksien ehkäiseminen ja myrkyllisten kemikaalien käsittely;
- työympäristöön sekä työntekijöiden terveyteen ja turvallisuuteen liittyvän tietopohjan kehittämistä koskeva tutkimus.

2. Työllisyyden osalta yhteistyöhön sisältyy erityisesti tekninen apu, jota annetaan seuraaviin tarkoituksiin:

- työmarkkinoiden mahdollisimman tehokas käyttö;
- työnhaku- ja neuvontapalvelujen nykyaikaistaminen;
- rakenneuudistusohjelmien suunnittelu ja hallinto;

- työllisyyden kehittämisen edistäminen paikallisella tasolla;
- tietojen vaihto joustavaa työllistämistä koskevista ohjelmista, mukaan lukien itsenäisen ammatinharjoittamisen ja yrittäjyyden edistämiseen tarkoitetut ohjelmat.

3. Osapuolet kiinnittävät erityistä huomiota sosiaaliturvaa koskevaan yhteistyöhön, johon muun muassa sisältyy yhteistyö Ukrainan sosiaaliturvauudistusten suunnittelussa ja täytäntöönpanossa.

Näiden uudistusten tarkoituksena on kehittää Ukrainassa markkinatalouksille ominaisia turvamenetelmiä, ja ne kattavat kaikki sosiaaliturvan alat.

72 ARTIKLA

Matkailu

Osapuolet lisäävät ja kehittävät yhteistyötä, johon sisältyy erityisesti:

- matkailuelinkeinon edistäminen;
- virallisten matkailusta vastaavien elinten välinen yhteistyö;
- tiedonkulun parantaminen;
- taitotiedon siirtäminen;
- yhteisiä toimia koskevien mahdollisuuksien tutkiminen;
- matkailun kehittämistä koskeva koulutus.

73 ARTIKLA

Pienet ja keskisuuret yritykset

1. Osapuolten tavoitteena on kehittää ja vahvistaa pieniä ja keskisuuria yrityksiä ja niiden yhteenliittymiä sekä yhteisön ja Ukrainan pienten ja keskisuurten yritysten välistä yhteistyötä.

2. Yhteistyöhön sisältyy tekninen apu erityisesti seuraavilla aloilla:

- PK-yrityksiä koskevan lainsäädännön kehittäminen;
- asianmukaisen infrastruktuurin kehittäminen (toimisto PK-yritysten yhteyksien tukemista varten, apu PK-yrityksille tarkoitetun rahaston perustamisessa);
- teknologiakeskusten kehittäminen.

74 ARTIKLA

Tiedotus ja viestintä

Osapuolet tukevat tietojenkäsittelyn nykyaikaisten menetelmien kehittämistä, mukaan lukien tiedotusvälineet, ja kannustavat tehokasta ja vastavuoroista tietojen vaihtoa. Etusijalle asetetaan ohjelmat, joiden tavoitteena on välittää suurelle yleisölle perustietoa yhteisöstä ja Ukrainasta, mukaan lukien, jos mahdollista, vastavuoroinen pääsy tietokantoihin, noudattaen täysimääräisesti henkiseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia.

75 ARTIKLA

Kuluttajansuojaja

Osapuolet aloittavat tiiviin yhteistyön kuluttajansuojajärjestelmiensä yhteensovittamiseksi. Tähän yhteistyöhön sisältyy erityisesti asiantuntija-avun toimittaminen lainsäädäntötyöhön ja institutionaaliseen uudistukseen, pysyvien järjestelmien perustaminen vaarallisia tuotteita koskevien tietojen vastavuoroiseksi vaihtamiseksi, kuluttajille annettun tiedon parantaminen erityisesti hintojen, tuotteiden ominaisuuksien ja tarjottujen palvelujen osalta, hallintoviranomaisten ja muiden kuluttajien etuja edustavien tahojen koulutus, kuluttajien etujen edustajien välisen tietojenvaihdon kehittäminen sekä kuluttajansuojapolitiikkojen yhteensovittamisen lisääminen.

76 ARTIKLA

Tulli

1. Yhteistyön tarkoituksena on varmistaa,

että kaikkia suunniteltuja kauppaa ja hyvään kauppatapaan liittyviä määräyksiä noudatetaan, sekä saattaa päätökseen Ukrainan tasavallan tullijärjestelmän lähentäminen yhteisön tullijärjestelmään.

2. Yhteistyöhön sisältyvät erityisesti seuraavat alat:

- tietojen vaihto;
- työskentelymenetelmien parantaminen;
- yhdistetyn nimikkeistön ja yhtenäisen hallinnollisen asiakirjan käyttöönotto;
- yhteyden luominen yhteisön ja Ukrainan passitusjärjestelmien välille;
- tavaraliikenteeseen liittyvien tarkastusten ja muodollisuuksien yksinkertaistaminen;
- nykyaikaisten tullin tietojärjestelmien käyttöönoton tukeminen;
- seminaarien ja koulutusjaksojen järjestäminen.

3. Osapuolten hallintoviranomaisten välisen tulliasioita koskevan keskinäisen avun antamisessa noudatetaan tämän sopimuksen liitteenä olevan pöytäkirjan määräyksiä, sanotun kuitenkin rajoittamatta tässä sopimuksessa ja erityisesti sen 79 artiklassa tarkoitettua laajempaa yhteistyötä.

77 ARTIKLA

Tilastoalan yhteistyö

Tämän alan yhteistyön tarkoituksena on sellaisen tehokkaan tilastojärjestelmän kehittäminen, jonka avulla saadaan talousuudistusprosessin tukemiseen ja seurantaan tarvittavat sekä yksityisen yritystoiminnan kehittämistä Ukrainassa edistävät luotettavat tilastot.

Osapuolet toimivat yhteistyössä erityisesti seuraavilla aloilla:

- Ukrainan tilastojärjestelmän mukautta-

minen kansainvälisiin menetelmiin, standardeihin ja luokituksiin;

- tilastotietojen vaihto;
- tarvittavien makro- ja mikrotaloudellisten tietojen toimittaminen talousuudistuksen toteuttamista ja ohjaamista varten.

Yhteisö edistää tämän tavoitteen saavuttamista antamalla Ukrainalle teknistä apua.

78 ARTIKLA

Talous

Osapuolet helpottavat talousuudistusprosessia ja talouspolitiikkojen yhteensovittamista yhteistyöllä, jonka tarkoituksena on parantaa niiden talouden peruseräiteiden ymmärtämistä sekä talouspolitiikan suunnittelua ja toteuttamista markkinataloudessa. Osapuolet vaihtavat tätä varten makrotaloudellisiin tuloksiin ja tulevaisuudennäkymiin liittyviä tietoja.

Yhteisö antaa teknistä apua:

- auttaakseen Ukrainaa talousuudistuksen toteuttamisessa antamalla asiantuntija-apua ja teknistä apua;
- edistääkseen taloustieteilijöiden välistä yhteistyötä taitotiedon siirron edistämiseksi talouspolitiikan suunnittelua varten sekä tähän politiikkaan liittyvien tutkimustulosten laajan levittämisen varmistamiseksi.

79 ARTIKLA

Huumausaineet

Osapuolet toimivat yhteistyössä toimivaltansa rajoissa parantaakseen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman valmistuksen, tarjonnan ja kaupan, mukaan lukien huumausaineiden kemiallisten esiasteiden laittomiin tarkoituksiin kulkeutuminen, estämiseksi tarkoitettujen politiikkojen ja toimenpiteiden toimivuutta ja tehokkuutta, sekä edistääkseen huumausaineiden kysynnän eh-

käisemistä ja vähentämistä. Tämän alan yhteistyö perustuu keskinäisiin neuvotteluihin ja osapuolten väliseen tiiviiseen yhteistyöhön, joka koskee tavoitteita ja toimenpiteitä huumausaineisiin liittyvillä eri aloilla.

VIII OSASTO

YHTEISTYÖ KULTTUURIN ALALLA

80 ARTIKLA

Osapuolet sitoutuvat edistämään ja helpottamaan yhteistyötä kulttuurin alalla. Yhteistyön kohteena voi tarvittaessa olla yhteisön taikka yhden tai useamman jäsenvaltion kulttuuriyhteistyöohjelma ja muita yhteisen edun mukaisia toimia voidaan kehittää.

IX OSASTO

RAHOITUSYHTEISTYÖ

81 ARTIKLA

Tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi Ukraina saa 82, 83 ja 84 artiklan määräysten mukaisesti tilapäistä rahoitustukea yhteisöltä teknisen avunannon muodossa avustuksina, jotta nopeutettaisiin Ukrainan talouden muutosta.

82 ARTIKLA

Rahoitustukea annetaan TACIS-ohjelman yhteydessä Euroopan yhteisön neuvoston asianomaisen asetuksen mukaisesti.

83 ARTIKLA

Yhteisön rahoitustuen tavoitteet ja alueet määritellään viiteohjelmassa, josta ilmenee molempien osapuolten välillä sovittavat ensisijaiset tavoitteet ottaen huomioon Ukrainan tarpeet, kunkin alan vastaanottokyky ja uudistusprosessissa tapahtunut edistyminen. Osapuolet antavat asiasta tiedon yhteistyöneuvostolle.

84 ARTIKLA

Jotta käytettävissä olevia varoja käytettäisiin mahdollisimman tehokkaasti, osapuolet varmistavat, että yhteisön tekninen apu yhteensovitetaan muista lähteistä, esimerkiksi jäsenvaltioista, muista maista ja kansainvälisiltä järjestöiltä, kuten Kansainväliseltä jälleenrakennus- ja kehityspankilta sekä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankilta ja Yhdistyneiden Kansakuntien kehitysohjelmasta (UNDP) sekä IMF:ltä tulevan avun kanssa.

X OSASTO

INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET, YLEISET MÄÄRÄYKSET JA LOPPUMÄÄRÄYKSET

85 ARTIKLA

Perustetaan yhteistyöneuvosto, joka valvoo tämän sopimuksen täytäntöönpanoa. Yhteistyöneuvosto kokoontuu ministeritasolla kerran vuodessa ja olosuhteiden niin vaatiessa. Se tarkastelee kaikkia tähän sopimukseen liittyviä tärkeitä kysymyksiä sekä kaikkia muita kahdenvälisiä tai kansainvälisiä osapuolten yhteisen edun mukaisia kysymyksiä tämän sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Yhteistyöneuvosto voi myös antaa asianmukaisia suosituksia molempien osapuolten yhteisellä sopimuksella.

86 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvosto muodostuu Euroopan unionin neuvoston ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Ukrainan hallituksen jäsenistä.

2. Yhteistyöneuvosto vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Yhteistyöneuvoston puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisön edustaja ja Ukrainan hallituksen jäsen.

87 ARTIKLA

1. Yhteistyöneuvostoa avustaa sen tehtä-

vien suorittamisessa yhteistyökomitea, joka muodostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenten edustajista ja Euroopan yhteisöjen komission jäsenistä sekä Ukrainan hallituksen edustajista tavallisesti korkeiden virkamiesten tasolla. Yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen yhteisö ja Ukraina.

Yhteistyöneuvosto määrittää työjärjestyksessään yhteistyökomitean tehtävät, joihin sisältyvät yhteistyöneuvoston kokousten valmistelu, ja kyseisen komitean toimintatavan.

2. Yhteistyöneuvosto voi siirtää osan toimivaltansa yhteistyökomitealle, joka huolehtii jatkuvuudesta yhteistyöneuvoston kokousten välillä.

88 ARTIKLA

Yhteistyöneuvosto voi päättää perustaa sellaisia erityisiä komiteoita tai elimiä, jotka voivat avustaa sitä sen tehtävien toteuttamisessa, ja määrittää näiden komiteoiden ja elinten kokoonpanon, tehtävät ja työskentelytavat.

89 ARTIKLA

Tutkiessaan mitä tahansa tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvaa kysymystä, joka liittyy määräykseen, jossa viitataan johonkin GATTin artiklaan, yhteistyöneuvosto ottaa huomioon mahdollisimman suuressa määrin tulkinnan, jonka GATTin sopimuspuolet yleensä antavat kyseiselle GATTin artiklalle.

90 ARTIKLA

Perustetaan parlamentaarinen yhteistyökomitea. Siinä kokoontuvat Ukrainan parlamentin ja Euroopan parlamentin jäsenet mielipiteiden vaihtoa varten. Tämä komitea kokoontuu itse määäämänsä säännöllisin väliajoin.

91 ARTIKLA

1. Parlamentaarinen yhteistyökomitea muodostuu Euroopan parlamentin ja Ukrainan parlamentin jäsenistä.

2. Parlamentaarinen yhteistyökomitea vahvistaa oman työjärjestyksensä.

3. Parlamentaarisen yhteistyökomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen Euroopan parlamentti ja Ukrainan parlamentti parlamentaarisen yhteistyökomitean työjärjestyksen määräysten mukaisesti.

92 ARTIKLA

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi pyytää yhteistyöneuvostoa toimittamaan sille tämän sopimuksen täytäntöönpanoon liittyviä asiaankuuluvia tietoja; yhteistyöneuvosto toimittaa parlamentaariselle komitealle pyydetty tiedot.

Parlamentaariselle yhteistyökomitealle annetaan tiedoksi yhteistyöneuvoston suositukset.

Parlamentaarinen yhteistyökomitea voi antaa suosituksia yhteistyöneuvostolle.

93 ARTIKLA

1. Kumpikin osapuoli sitoutuu tämän sopimuksen perusteella varmistamaan, että toisen osapuolen luonnolliset henkilöt ja oikeushenkilöt voivat, ilman syrjintää sen omiin kansalaisiin verrattuna, esittää asiansa osapuolten toimivaltaisille tuomioistuimille ja hallinnollisille toimielimille puolustaakseen henkilökohtaisia tai omaisuuteensa liittyviä oikeuksia, mukaan lukien henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvat oikeudet.

2. Toimivaltansa rajoissa osapuolet:

- edistävät välimiesmenettelyn käyttöönottamista sellaisten riitojen ratkaisemiseksi, jotka aiheutuvat yhteisön ja Ukrainan taloudellisten toimijoiden kaupan ja yhteistyöhön liittyvistä liiketoimista,
- sopivat, että kun riita jätetään välimiesmenettelyllä ratkaistavaksi, riidan osapuolet voivat valita oman välimiehen hänen kansallisuudestaan riippumatta ja että puheenjohtajana toimiva kolmas

välimies tai ainoa välimies voi olla kolmannen maan kansalainen, lukuun ottamatta tapauksia, joissa osapuolten valitseman välimieskeskuksen säännöissä määrätään toisin,

- suosittelevat taloudellisille toimijoilleen niiden sopimuksiin sovellettavan lain yksimielistä valitsemista,
- edistävät Yhdistyneiden Kansakuntien kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan (Uncitral) laatimien välimiessääntöjen noudattamista ja ulkomaisten välitystuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta New Yorkissa 10 päivänä kesäkuuta 1958 tehdyn yleissopimuksen allekirjoittajavaltioiden välimieskeskusten palvelujen käyttöä.

94 ARTIKLA

Tämän sopimuksen määräykset eivät estä osapuolta toteuttamasta toimenpiteitä,

- a) joita se pitää tarpeellisina keskeisten turvallisuusetujensa vastaisten tietojen julkistamisen estämiseksi,
- b) jotka koskevat aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden tuotantoa tai kauppaa taikka puolustustarkoituksen kannalta välttämätöntä tutkimusta, kehitystyötä tai tuotantoa, jos nämä toimenpiteet eivät heikennä sellaisten tuotteiden kilpailuedellytyksiä, joita ei ole tarkoitettu nimenomaan sotilaalliseen käyttöön,
- c) joita se pitää oleellisen tärkeinä omien turvallisuusetujensa kannalta vaikeissa, yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhkaa merkitsevässä vakavassa kansainvälisessä jännitystilassa taikka täyttääkseen velvoitteet, joihin se on sitoutunut rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseksi,
- d) joita se pitää tarpeellisina sen kaksikäyttöisten teollisuustuotteiden ja tek-

nologian valvontaa koskevien kansainvälisten velvoitteiden ja sitoumustensa noudattamiseksi.

95 ARTIKLA

1. Aloilla, joita tämä sopimus koskee, ja rajoittamatta siihen sisältyviä erityismääräyksiä:

- Ukrainan yhteisöön soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään jäsenvaltioiden, niiden kansalaisten tai yhtiöiden välillä,
- yhteisön Ukrainaan soveltamat järjestelyt eivät saa johtaa syrjintään Ukrainan kansalaisten tai yhtiöiden välillä.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei rajoita osapuolten oikeutta soveltaa verolainsäädäntöään verovelvollisiin, jotka asuinpaikkansa puolesta eivät ole keskenään samanlaisessa asemassa.

96 ARTIKLA

1. Osapuolet voivat saattaa yhteistyöneuvoston käsiteltäväksi tämän sopimukseen soveltamiseen tai tulkintaan liittyvät riidat.

2. Yhteistyöneuvosto voi ratkaista riidan antamalla suosituksen.

3. Jos riitaa ei voida ratkaista 2 kohdan mukaisesti, kumpi tahansa osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle nimeävänsä sovittelijan; toisen osapuolen on tällöin nimettävä toinen sovittelija kahden kuukauden määräajassa. Tätä menettelyä sovellettaessa pidetään yhteisöä ja jäsenvaltioita yhteisesti yhtenä riidan osapuolena.

Yhteistyöneuvosto nimeää kolmannen sovittelijan.

Sovittelijoiden suositukset annetaan määräenemmistöllä. Tällaiset suositukset eivät ole osapuolia sitovia.

97 ARTIKLA

Osapuolet sopivat neuvottelevansa viipymättä asianmukaisia yhteyksiä käyttäen mistä tahansa tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevasta kysymyksestä ja muista osapuolten välisten suhteiden olennaisista näkökohdista kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

Tämän artiklan määräykset eivät millään tavoin vaikuta eivätkä rajoita 18, 19, 96 eikä 102 artiklan määräysten soveltamista.

98 ARTIKLA

Ukrainalle tämän sopimuksen mukaisesti myönnetty kohtelu ei saa olla missään tapauksessa edullisempi kuin jäsenvaltioiden toisilleen myöntämä kohtelu.

99 ARTIKLA

Tässä sopimuksessa käsitteellä 'osapuolet' tarkoitetaan Ukrainaa sekä yhteisöä tai sen jäsenvaltioita taikka yhteisöä ja sen jäsenvaltioita kulloinkin niiden toimivallan mukaan.

100 ARTIKLA

Siltä osin kuin tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvat kysymykset kuuluvat Euroopan energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja sen pöytäkirjojen soveltamisalaan, kyseistä sopimusta ja pöytäkirjoja sovelletaan heti niiden voimaantulosta alkaen kyseisiin kysymyksiin, mutta ainoastaan siltä osin kuin tällaisesta soveltamisesta on niissä määrätty.

101 ARTIKLA

Tämä sopimus on aluksi voimassa kymmenen vuotta. Jollei jompikumpi osapuoli sano sopimusta irti ilmoittamalla asiasta kirjallisesti toiselle osapuolelle kuusi kuukautta ennen sopimuksen voimassaolon päättymistä, sen voimassaolo jatkuu ilman eri toimenpiteitä vuoden kerrallaan.

102 ARTIKLA

1. Osapuolet toteuttavat kaikki yleistöimenpiteet tai erityistöimenpiteet, jotka ovat tarpeen niiden tästä sopimuksesta johtuvien velvoitteiden täyttämiseksi. Ne huolehtivat siitä, että tämän sopimuksen tavoitteet saavutetaan.

2. Jos jompikumpi osapuoli katsoo, että toinen osapuoli ei täytä tästä sopimuksesta johtuvia velvoitteitaan, se voi toteuttaa aiheelliset toimenpiteet. Ennen näiden toimenpiteiden toteuttamista, lukuun ottamatta erityisen kiireellisiä tapauksia, se antaa yhteistyöneuvostolle kaikki tiedot tilanteen perusteellista tarkastelua varten molemmin puolin hyväksyttävissä olevan ratkaisun saavuttamiseksi.

Ensisijaisesti on valittava sellaiset toimenpiteet, jotka aiheuttavat vähiten haittaa tämän sopimuksen toiminnalle. Nämä toimenpiteet on annettava viipymättä tiedoksi yhteistyöneuvostolle, jos toinen osapuoli sitä pyytää.

103 ARTIKLA

Liitteet I, II, III, IV ja V sekä lisäys liitteeseen ja pöytäkirja ovat tämän sopimuksen erottamaton osa.

104 ARTIKLA

Tämä sopimus ei vaikuta, kunnes yhtäläiset yksilöitä ja taloudellisia toimijoita koskevat oikeudet on sen nojalla saavutettu, oikeuksiin, jotka yksilöille ja taloudellisille toimijoille taataan yhtä tai useampaa jäsenvaltiota ja Ukrainaa sitovissa voimassa olevissa sopimuksissa, lukuun ottamatta aloja, jotka kuuluvat yhteisön toimivaltaan, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tästä sopimuksesta jäsenvaltioille aiheutuvia velvoitteita niiden toimivaltaan kuuluvilla alueilla.

105 ARTIKLA

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan yhteisön perustamissopimusta, Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimusta ja Euroopan hiili- ja te-

räsyhteisön perustamissopimusta näissä sopimuksissa määrättyjen edellytysten mukaisesti, sekä Ukrainan alueeseen.

106 ARTIKLA

Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri on tämän sopimuksen talteenottaja.

107 ARTIKLA

Tämän sopimuksen alkuperäiskappale, jonka englannin-, espanjan-, hollannin-, italian-, kreikan-, portugalin-, ranskan-, ruotsin-, saksan-, suomen-, tanskan ja ukrainankieliset toisinnot ovat yhtä todistusvoimaisia, talletetaan Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin huostaan.

108 ARTIKLA

Osapuolet hyväksyvät tämän sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti.

Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää

seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille ensimmäisessä kohdassa tarkoitettujen menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Tultuaan voimaan tämä sopimus korvaa Ukrainan ja yhteisön välisten suhteiden osalta 18 päivänä joulukuuta 1989 Brysselissä allekirjoitetun Euroopan talousyhteisön ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sosialististen neuvostotasavaltojen liiton kauppaa sekä kaupallista ja taloudellista yhteistyötä koskevan sopimuksen.

109 ARTIKLA

Jos ennen tämän sopimuksen voimaantuloa varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamista tämän sopimuksen joidenkin osien määräyksiä sovelletaan vuonna 1994 yhteisön ja Ukrainan väliaikaisen sopimuksen perusteella, sopimuspuolet sopivat, että tällöin ilmaisulla 'sopimuksen voimaantulopäivä' tarkoitetaan väliaikaisen sopimuksen voimaantulopäivää.

LIITELUETTELO

- Liite I Viitteellinen luettelo Ukrainan itsenäisille valtioille 12 artiklan mukaisesti myöntämistä etuuksista
- Liite II Poikkeukselliset toimenpiteet, jotka poikkeavat 14 artiklan määräyksistä
- Liite III Sopimuksen 50 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia koskevat yleissopimukset
- Liite IV Sopimuksen 30 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaiset yhteisön varauumat
- Liite V Sopimuksen 30 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaiset Ukrainan varauumat
- Lisäys liitteeseen V Rahoituspalvelut: määritelmät

LUETTELO PÖYTÄKIRJOISTA

Pöytäkirja keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

LIITE I

Viitteellinen luettelo Ukrainan itsenäisille valtioille 12 artiklan mukaisesti myöntämistä etuuksista

1. Armenia, Valko-Venäjä, Viro, Georgia, Kazakstan, Liettua, Moldova, Turkmenistan, Venäjä.

Tuontitulleva ei sovelleta.

Vientitulleva ei sovelleta niiden tässä sopimuksessa määrättyjen tuotemäärien osalta, jotka toimitetaan clearing-sopimusten ja valtioiden välisten sopimusten nojalla.

Arvonlisäveroa ei sovelleta vientiin eikä tuontiin. Valmisteveroa ei sovelleta vientiin.

Kaikki itsenäiset valtiot — vuosittaisten valtioiden välistä kauppaa ja yhteistyötä koskevien sopimusten nojalla toimitetuille tuotteille avataan vientikiintiöt samoin kuin valtion tarpeisiin tarkoitetuille toimituksille.

2. Armenia, Valko-Venäjä, Viro, Georgia, Kazakstan, Liettua, Moldova, Turkmenistan

— maksut voidaan suorittaa ruplina.

Venäjä — maksut voidaan suorittaa ruplina tai karbovanetseinä.

Kaikki itsenäiset valtiot — ei-kaupallisten toimien erityisjärjestelmä, mukaan lukien näistä toimista johtuvat maksusuoritukset.

3. Kaikki itsenäiset valtiot — juoksevien maksujen erityisjärjestelmä.

4. Kaikki itsenäiset valtiot — erityinen hintajärjestelmä tiettyjen raaka-aineiden ja puolivalmisteiden kaupalle.

5. Kaikki itsenäiset valtiot — erityiset kauttakuljetusedellytykset.

6. Kaikki itsenäiset valtiot — erityiset tullimenettelyedellytykset.

LIITE II

Poikkeukselliset toimenpiteet, jotka poikkeavat 14 artiklan määräyksistä

1. Ukraina voi toteuttaa poikkeuksellisia toimenpiteitä, jotka poikkeavat 14 artiklan määräyksistä, määrällisinä rajoituksina ketään syrjimättä.

2. Nämä toimenpiteet koskevat ainoastaan alkuasteella olevia teollisuudenaloja tai tiettyjä rakennemuutoksia läpikäyviä tai suurissa vaikeuksissa olevia aloja erityisesti, jos nämä vaikeudet aiheuttavat huomattavia sosiaalisia ongelmia.

3. Niiden tuotteiden tuonnin kokonaisarvo, joita nämä toimenpiteet koskevat saa olla enintään 15 prosenttia edellisen vuoden yhteisöstä tulevasta kokonaistuonnista ennen minkäänlaisten sellaisten määrällisten rajoi-

tusten käyttöön ottamista, joista on olemassa tilastotietoja.

4. Näitä toimenpiteitä voidaan toteuttaa ainoastaan 31 päivänä joulukuuta 1998 päättyvän siirtymäkauden ajan, jolleivät osapuolet muuta sovi, tai kun Ukrainasta tulee GATT:in sopimuspuoli sen mukaan kumpi ajankohta on aikaisempi.

5. Ukraina ilmoittaa yhteistyöneuvostolle kaikista toimenpiteistä, joita se aikoo toteuttaa tässä liitteessä määrätyin edellytyksin, ja yhteisön pyynnöstä yhteistyöneuvostossa neuvotellaan toimenpiteistä ja aloista, joita ne koskevat, ennen kuin toimenpiteet tulevat voimaan.

LIITE III

Sopimuksen 50 artiklan 2 kohdassa tarkoitettut henkiseen, teolliseen ja kaupalliseen omaisuuteen kuuluvia oikeuksia koskevat yleissopimukset

1. Sopimuksen 50 artiklan 2 kohta koskee seuraavia monenvälisiä yleissopimuksia:

- Bernin yleissopimus kirjallisten ja taiteellisten teosten suojaamisesta (Pariisin asiakirja, 1971);
- kansainvälinen yleissopimus esittävien taiteilijoiden, äänitteiden valmistajien sekä radioyhteyksien suojaamisesta (Rooma, 1961);
- tavaramerkkien kansainvälisestä rekisteröinnistä tehdyn Madridin sopimuksen lisäpöytäkirja (Madrid, 1989);
- tavaramerkkien tavaroiden ja palvelujen kansainvälistä luokitusta tavaramerkkien rekisteröintiä varten koskeva Nizzan sopimus (Geneve 1977, muutettu 1979);
- Budapestin sopimus mikro-organismien tallettamisen kansainvälisestä tunnustamisesta patentinhakumenettelyä varten (1977, muutettu 1980);
- uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskeva yleissopimus (UPOV) (Geneven asiakirja, 1978).

2. Ukraina tekee parhaansa liittyäkseen ilman tarpeetonta viivytystä vuoden 1991 uusien kasvilajikkeiden suojaamista koskevan yleissopimuksen asiakirjaan (UPOV).

3. Yhteistyöneuvosto voi suositella, että 50 artiklan 2 kohtaa sovelletaan myös muihin monenvälisiin yleissopimuksiin. Jos kaupan-

käynnin edellytyksiin vaikuttavia ongelmia esiintyy henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden aloilla, voidaan aloittaa kiireelliset neuvottelut kumman tahansa osapuolen pyynnöstä molempia osapuolia tyydyttävän ratkaisun löytämiseksi.

4. Osapuolet vahvistavat seuraavista monenvälisistä yleissopimuksista johtuvien velvollisuuksien merkityksen:

- teollisoikeuden suojelemista koskeva Pariisin liittosopimus (Tukholman asiakirja, 1967, ja muutettu 1979);
- tavaramerkkien kansainvälistä rekisteröintiä koskeva Madridin sopimus (Tukholman asiakirja, 1967, ja muutettu 1979);
- patenttiyhteistyösopimus (Washington 1970, muutettu ja mukautettu 1979 ja 1984).

5. Ukraina myöntää tämän sopimuksen voimaantulosta alkaen yhteisön yhtiöille ja kansalaisille henkisen, teollisen ja kaupallisen omaisuuden suojelun ja tunnustamisen osalta kohtelun, joka on yhtä hyvä kuin sen kolmansille maille kahdenvälisten sopimusten perusteella myöntävä kohtelu.

6. Mitä 5 kohdassa määrätään, ei sovelleta etuuksiin, jotka Ukraina myöntää kolmansille maille tosiasiallisen vastavuoroisuuden perusteella, eikä etuuksiin, jotka Ukraina myöntää muille entiseen Sosialististen neuvostotasavaltojen liittoon kuuluneille maille.

LIITE IV

Sopimuksen 30 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaiset yhteisön varaumat

Kaivostoiminta

Joissakin jäsenvaltioissa voidaan vaatia kaivostoimintaa ja kaivosoikeuksia koskevia toimilupia yhtiöiltä, jotka eivät ole Euroopan yhteisön valvonnassa.

Kalastus

Jäsenvaltioiden suvereniteettiin ja lainkäyttövaltaan kuuluvilla merialueilla on biologisten varojen ja kalastusalueiden käyttö ja niille pääsy rajattu kalastusalueisiin, jotka purjehtivat jäsenvaltion lipun alla ja jotka on rekisteröity yhteisön alueella, jollei toisin määrätä.

Kiinteistöjen hankinta

Joissakin jäsenvaltioissa muihin kuin Euroopan yhteisön yhtiöihin sovelletaan rajoituksia kiinteistöjen hankinnassa.

Audiovisuaaliset palvelut, radio mukaan lukien

Tuotantoa ja jakelua, lähetykset ja muut yleisölle välittämisen muodot mukaan lukien, koskeva kansallinen kohtelu voidaan varata sellaisille audiovisuaaliselle töille, jotka täyttävät tietyt alkuperävaatimukset.

Televiestintäpalvelut, liikkuvat palvelut ja satelliittipalvelut mukaan lukien

Varatut palvelut

Joissakin jäsenvaltioissa pääsy täydentävien palvelujen ja infrastruktuurin markkinoille on rajoitettua.

Vapaiden ammattien harjoittajien palvelut

Palvelut, jotka ovat varattu luonnollisille henkilöille, jotka ovat jäsenvaltioiden kansalaisia. Tietyin edellytyksin nämä henkilöt voivat perustaa yhtiöitä.

Maatalous

Joissakin jäsenvaltioissa kansallista kohtelua ei voida soveltaa sellaisiin yhtiöihin, jotka eivät ole Euroopan yhteisön valvonnassa ja jotka haluaisivat perustaa maatalousyrittöksen. Jos yhtiö, joka ei ole Euroopan yhteisön valvonnassa, hankkii viinitiloja, yhtiön on ilmoitettava asiasta tai tarvittaessa saatava siihen lupa.

Tietotoimistopalvelut

Joissakin jäsenvaltioissa sovelletaan rajoituksia ulkomaalaisten osallistumiseen kustannus- ja lähetystoimintaa harjoittaviin yhtiöihin.

LIITE V

Sopimuksen 30 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaiset Ukrainan varaumat

Tämän liitteen varaumien soveltaminen ei saa missään olosuhteissa johtaa sellaisen kohtelun myöntämiseen, joka on epäedullisempi kuin minkä tahansa kolmannen maan yhtiöille myönnetty kohtelu.

1. Rahoituspalvelut (sitien kuin ne on määritelty lisäyksessä liitteeseen)

- 1.1. Pankkipalvelut ja muut niihin liittyvät rahoituspalvelut

Tämän sopimuksen allekirjoittamisen jälkeisenä enintään viiden vuoden siirtymäaikana Ukraina voi yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden Ukrainaan sijoittautumisen osalta jatkaa Ukrainan lakien soveltamista:

- ”valuuttasääntöjä ja valuutan valvontaa koskevaan järjestelmään”
- ”pankkeihin ja pankkitoimintaan”
- ”vakuuksiin”
- ”osakkeisiin ja arvopaperipörssiin”
- ”yksityistämistä koskeviin asiakirjoihin (jotka liittyvät yksityistämistodistusten jakeluun ja vaihtoon)

Edellä tarkoitettuna siirtymäaikana ei oteta käyttöön sellaisia uusia asetuksia tai toimenpiteitä, jotka lisäävät syrjintää yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden osalta Ukrainan yhtiöihin verrattuna.

- 1.2. Vakuutuspalvelut (sitien kuin ne on määritelty lisäyksessä liitteeseen)

Viimeistään viiden vuoden kuluttua tämän sopimuksen allekirjoittamisesta Ukraina luo tarvittavat edellytykset yhteisön vakuutusyhtiöiden sekä yhteisvakuutusyhtiöiden sijoittautumiselle 30 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Edellä tarkoitettuna siirtymäaikana ei oteta käyttöön sellaisia uusia asetuksia tai toimenpiteitä, jotka lisäävät syrjintää yhteisön yhtiöiden tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden osalta Ukrainan yhtiöihin verrattuna.

Joidenkin alojen vakuutustoiminta on ulkomaalaisten osalta suljettua, rajoitettua tai siihen sovelletaan erityisiä vaatimuksia siirtymäkauden aikana.

2. Muut alueet

Kiinteän omaisuuden, maa mukaan lukien, välityspalkkiot

Luonnonvarojen omistusoikeus ja käyttö

Maapohjan ja luonnonvarojen, kaivos-toiminta mukaan lukien, käyttö

Luonnonvarojen hankinta ja myynti

Kalastus

Ukrainan aluevesillä ja yksinomaan Ukrainan talousalueella sijaitsevilla merialueilla biologisten varojen ja kalastusalueiden käyttö ja niille pääsy on rajoitettua.

Metsästys on rajoitettua Ukrainan lainsäädännön mukaisesti.

Maatalous

Viljelyalan ja metsien hankinta ja myynti.

Valtion omaisuuden vuokraaminen

Valtion omaisuuden vuokra voidaan vaatia maksettavaksi vapaasti vaihdettavana valuuttana.

Televiestintä

Ulkomaalaisten valvomilta yhtiöiltä voidaan vaatia lupaa sijoittautumisen osalta.

Joukkoviestinyhtiöt

Joitakin rajoituksia ulkomaalaisten osakkuuksiin joukkoviestinnän alalla.

Jotkin ammatillisen toiminnan alat

Joidenkin alojen ammatillinen toiminta on varattu Ukrainan kansalaisille tai niihin sovelletaan erityisiä vaatimuksia (lääketiede, koulutus, oikeudelliset palvelut lukuun ottamatta kaupallista neuvontaa, johon sisältyy olennaisia oikeudellisia näkökohtia).

Historialliset rakennukset ja muistomerkit

LISÄYS LIITTEeseen V**Rahoituspalvelut: määritelmät**

Rahoituspalvelulla tarkoitetaan toisen osapuolen rahoituspalvelujen tarjoajan tarjoamaa rahoitusluonteista palvelua. Rahoituspalveluihin kuuluvat seuraavat toiminnot:

A. Kaikki vakuutuspalvelut ja vakuutukseen liittyvät palvelut.

1. Ensivakuutus (mukaan lukien rinnakkaisvakuutus).

i) henkivakuutus

ii) muu kuin henkivakuutus

2. Jälleenvakuutus ja edelleenvakuutus.

3. Vakuutusten välittäminen, kuten vakuutusmaklarien ja -asiamiesten toiminta.

4. Vakuutusalan liitännäispalvelut, kuten neuvonta- ja aktuaari-, riskin arviointi- ja vahingonselvittelypalvelut.

B. Pankkipalvelut ja muut rahoituspalvelut (lukuun ottamatta vakuutusta).

1. Talletusten ja muiden takaisin maksettavien varojen vastaanotto asiakailta.

2. Kaikenlainen lainaustoiminta, muun muassa kulutusluotot, kiinnitysluotot, factoring-rahoitus ja liiketoiminnan rahoitus.

3. Rahoitusleasing.

4. Maksupalvelut ja rahansiirtopalvelut, myös luotto- ja maksukortit, matkasekit ja pankkivekselit.

5. Takaukset ja maksusitoumukset.

6. Kauppa omaan tai asiakkaan lukuun pörssissä, OTC-markkinoilla tai muulla tavalla, johon kuuluu:

a) rahamarkkinavälineet (sekit, vekselit, talletustodistukset jne.)

b) valuutta

c) johdannaistuotteet, mukaan lukien, mutta ei yksinomaan, futuurit ja optiot

d) vaihtokurssit ja korkovälineet, mukaan lukien sellaiset tuotteet kuten swap-sopimukset, termiinikurssisopimukset jne.

e) siirtokelpoiset arvopaperit

f) muut siirtokelpoiset välineet ja rahoitusomaisuus, myös jalometalliharkot.

7. Osallistuminen kaikenlaisten arvopapereiden anteihin, mukaan lukien merkintätakuut ja sijoitukset asiamiehenä (julkisesti tai yksityisesti) ja näihin anteihin liittyvien palveluiden tarjonta.

8. Välytystoiminta rahamarkkinoilla.

9. Omaisuuden hoito, erityisesti käteisvarojen tai arvopaperisalkun hoito, yhteissijoitusten hoidon kaikki muodot, eläkerahastojen hoito sekä arvopapereiden, talletus- ja notariaattipalvelut.

10. Rahoitusomaisuuden, kuten arvopapereiden, johdannaisvälineiden ja

muiden siirtokelpoisten välineiden maksu- ja clearingpalvelut.

11. Muiden rahoituspalvelujen tarjoajien suorittama rahoitustietojen antaminen ja siirto, rahoitukseen liittyvä tietojenkäsittely ja siihen liittyvät ohjelmistot.
12. Edellä 1—11 kohdassa lueteltuihin erilaisiin toimiin liittyvät muut neuvontapalvelut ja liitännäispalvelut, mukaan lukien luottotiedot ja luottoarviot, sijoituksiin ja salkunhoitoon liittyvä tutkimus ja neuvonta, omaisuuteen ja yhtiöiden rakenneuudistuksiin liittyvät neuvot.

Seuraavat toimet eivät kuulu rahoituspalvelujen määrittelyyn:

- a) Keskuspankkien tai muiden julkisten laitosten toteuttamat toimet raha- ja vaihtokurssipolitiikan yhteydessä.
- b) Keskuspankkien, viranomaisten tai julkisten laitosten harjoittama toiminta valtion lukuun tai valtion takuulla lukuun ottamatta tapauksia, joissa näiden julkisten yhteisöjen kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.
- c) Lakisääteiseen sosiaaliturva- tai eläkejärjestelmään kuuluva toiminta lukuun ottamatta tapauksia, joissa julkisten yhteisöjen tai yksityisten laitosten kanssa kilpailevat rahoituspalvelujen tarjoajat voivat harjoittaa tätä toimintaa.

PÖYTÄKIRJA

HALLINTOVIRANOMAISTEN KESKINÄISESTÄ AVUNANNOSTA TULLIASIOISSA

1 ARTIKLA

Määritelmät

Tässä pöytäkirjassa tarkoitetaan:

- a) 'tullilainsäädännöllä' osapuolten alueilla sovellettavia säännöksiä, jotka koskevat tavaroiden tuontia, vientiä, kauttakuljetusta ja asettamista tullimenettelyyn, mukaan lukien osapuolten toteuttamat kielto-, rajoitus- ja valvontatoimenpiteet;
- b) 'tulleeilla' kaikkia tulleja, veroja ja muita maksuja, joita määrätään ja kannetaan osapuolten alueilla tullilainsäädäntöä sovellettaessa, ei kuitenkaan maksuja, jotka ovat suunnilleen suoritetuista palveluista aiheutuneiden kustannusten suuruiset;
- c) 'pyynnön esittäneellä viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka pyytää avunantoa tulliasioissa;
- d) 'pyynnön vastaanottaneella viranomaisella' toimivaltaista hallintoviranomaista, jonka osapuoli on nimennyt tähän tarkoitukseen ja joka vastaanottaa pynnön avunannosta tulliasioissa;
- e) 'rikkomuksella' mitä tahansa tullilainsäädännön vastaista toimea tai sellaisen yritystä.

2 ARTIKLA

Soveltamisala

1. Osapuolet antavat toisilleen apua toimi-

valtaansa kuuluvissa asioissa tässä pöytäkirjassa määrätyillä tavoilla ja edellytyksillä varmistaakseen tullilainsäädännön oikean soveltamisen, erityisesti ehkäisemällä, paljastamalla ja tutkimalla tullilainsäädännön vastaisia toimia.

2. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettu avunanto tulliasioissa koskee niitä osapuolten hallintoviranomaisia, jotka ovat toimivaltaisia soveltamaan tätä pöytäkirjaa. Se ei rajoita rikosasioissa annettavaa keskinäistä avunantoa koskevien säännösten soveltamista. Avunannon piiriin eivät myöskään kuulu tiedot, jotka on saatu oikeusviranomaisten pyynnöstä käytettyjen valtuuksien perusteella, elleivät nämä oikeusviranomaiset anna tähän suostumustaan.

3 ARTIKLA

Pyynnöstä annettava apu

1. Pynnön vastaanottanut viranomainen toimittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pynnöstä kaikki asiaa koskevat tiedot, jotta tämä voi varmistaa, että tullilainsäädäntöä sovelletaan oikein, mukaan lukien tiedot havaituista tai suunnitelluista toimista, jotka ovat tai voivat olla tullilainsäädännön vastaisia.

2. Pynnön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa pynnön esittäneelle viranomaiselle tämän pynnöstä, onko toisen osapuolen alueelta viedyt tavarat tuotu asianmukaisesti toisen osapuolen alueelle ja yksilöi tarvittaessa tavaroihin sovelletun tullimenettelyn.

3. Pynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pynnön esittäneen viranomaisen

pyynnöstä tarvittavat toimenpiteet varmistakseen, että valvonta kohdistetaan:

- a) luonnollisiin henkilöihin tai oikeushenkilöihin, joiden perustellusti uskotaan rikkovan tai rikkoneen tullilainsäädäntöä;
- b) sellaisten tavaroiden liikkumiseen, joiden on ilmoitettu mahdollisesti olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena;
- c) kuljetusvälineisiin, joita perustellusti uskotaan käytetyn tai käytettävän tai voitavan käyttää tullilainsäädännön vastaisissa toiminnaissa.

4 ARTIKLA

Omaaloitteinen avunanto

Osapuolet antavat toisilleen lainsäädäntönsä, sääntöjensä ja muiden säädöstensä mukaisesti apua, jos ne pitävät sitä tullilainsäädännön oikean soveltamisen kannalta tarpeellisenä, erityisesti silloin kun ne saavat tietoja:

- toimista, joilla on rikottu, rikotaan tai rikottaisiin tullilainsäädäntöä ja joilla saattaa olla merkitystä muille osapuolille;
- uusista keinoista tai menetelmistä, joita käytetään näiden toimien toteuttamiseksi;
- tavaroista, joiden tiedetään olevan huomattavien tullilainsäädännön vastaisten toimien kohteena.

5 ARTIKLA

Asiakirjojen toimittaminen/tiedoksiannot

Pyynnön vastaanottanut viranomainen toteuttaa pyynnön esittäneen viranomaisen pyynnöstä oman lainsäädäntönsä mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet

- kaikkien sellaisten asiakirjojen toimittamiseksi,

— kaikkien sellaisten päätösten tiedoksi antamiseksi,

jotka kuuluvat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan, vastaanottajalle, joka asuu sen alueella tai on sijoittautunut sinne. Tällöin sovelletaan 6 artiklan 3 kohtaa.

6 ARTIKLA

Avunantoa koskevien pyyntöjen muoto ja sisältö

1. Tässä pöytäkirjassa tarkoitettut pyynnot on tehtävä kirjallisesti. Pynnön täyttämiseksi tarvittavat asiakirjat liitetään pyyntöön. Myös suulliset pyynnot voidaan hyväksyä, jos asian kiireellisyyden vuoksi on tarpeen, mutta ne on viipymättä vahvistettava kirjallisesti.

2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa pyynnöissä on esitettävä seuraavat tiedot:

- a) pyynnön esittävä viranomainen;
- b) pyydetty toimenpiteet;
- c) pyynnön tarkoitus ja syy;
- d) asiaan liittyvä lainsäädäntö, säännöt ja muut oikeudelliset välineet;
- e) mahdollisimman tarkat ja laajat tiedot tutkimuksen kohteena olevista luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä;
- f) yhteenveto asiaa koskevista seikoista ja jo suoritetuista kyselyistä, lukuun ottamatta 5 artiklassa tarkoitettuja tapauksia.

3. Pynnot on tehtävä pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virallisella kielellä tai jollakin sen hyväksymällä kielellä.

4. Jos pyyntö ei täytä muotovaatimuksia, sen korjaamista tai täydentämistä voidaan vaatia; kuitenkin voidaan toteuttaa varoitimenpiteitä.

7 ARTIKLA

Pyyntöjen täyttäminen

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen tai, jos tämä ei voi toimia, hallintoyksikkö, jolle tämä viranomainen on pyynnön osoittanut, toimii avunpyynnön täyttämiseksi toimivaltansa ja käytettävissä olevien voimavarojen mukaan samalla tavoin kuin se toimisi omaan lukuunsa tai saman osapuolen muiden viranomaisien pyynnöstä toimittamalla käytössään olevia tietoja, suorittamalla aiheellisia tutkimuksia tai teettämällä ne.

2. Avunantopyynnot täytetään pyynnön vastaanottaneen osapuolen lainsäädännön, sääntöjen ja muiden oikeudellisten välineiden mukaisesti.

3. Osapuolen asianmukaisesti valtuutetut virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin saada pyynnön vastaanottaneelta tai tämän vastuualueeseen kuuluvalta toiselta viranomaiselta tietoja, jotka koskevat tullilainsäädännön vastaisia toimia ja joita pyynnön esittänyt viranomainen tarvitsee tämän pöytäkirjan soveltamiseksi.

4. Osapuolen virkamiehet voivat toisen asianomaisen osapuolen suostumuksella ja sen määräämin edellytyksin olla läsnä tehtäessä tutkimuksia tämän alueella.

8 ARTIKLA

Tietojen välityksessä käytettävä muoto

1. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen ilmoittaa tutkimusten tulokset pyynnön esittäneelle viranomaiselle asiakirjoina, oikeaksi todistettuina asiakirjajäljennöksinä, kertomuksina ja muina niiden kaltaisina asiakirjoina.

2. Kaikki 1 kohdassa tarkoitetut asiakirjat voidaan missä tahansa muodossa olevalla samaa tarkoitusta varten tietokoneella tuotetulla tiedolla.

9 ARTIKLA

Poikkeukset avunantovelvollisuudesta

1. Osapuolet voivat kieltäytyä tässä pöy-

täkirjassa tarkoitettusta avunannosta, jos avunpyyntöön suostuminen:

a) loukkaa itsemääräämisoikeutta tai vaarantaa yleistä järjestystä, turvallisuutta tai muita keskeisiä etuja,

tai

b) koskee muita kuin tulleja koskevaa valuutta- tai verolainsäädäntöä,

tai

c) loukkaa teollisia, liike- tai ammattisalaisuuksia.

2. Jos pyynnön esittävä viranomainen pyytää sellaista apua, jota se ei itse voisi pyydettäessä antaa, se huomauttaa tästä seikasta pyynnössään. Pyyntöön vastaanottanut viranomainen saa päättää, miten se vastaa tällaiseen pyyntöön.

3. Jos avunannosta kieltäydytään, kieltäytymispäätös ja sen perustelut on viipymättä annettava tiedoksi pyynnön esittäneelle viranomaiselle.

10 ARTIKLA

Luottamuksellisuuden velvoite

1. Tämän pöytäkirjan mukaisesti missä tahansa muodossa annetut tiedot ovat luottamuksellisia. Niihin sovelletaan julkisten asiakirjojen salassapitovelvollisuutta ja niitä koskee vastaaviin tietoihin sovellettava suoja tiedot vastaanottaneen osapuolen asiaa koskevan lainsäädännön sekä yhteisön toimieliimiin sovellettavien vastaavien säännösten mukaisesti.

2. Henkilöön liittyviä tietoja ei saa toimittaa, jos on aihetta olettaa, että tietojen välittäminen tai käyttö olisi vastoin osapuolten oikeusjärjestysten periaatteita, varsinkin jos kyseiselle henkilölle aiheutuisi tästä kohtuutonta haittaa. Vastaanottava osapuoli ilmoittaa pyynnöstä tiedot antavalle osapuolelle siitä, miten ja millaisin tuloksien annettuja tietoja käytettiin.

3. Henkilöön liittyvät tiedot saa toimittaa

ainoastaan tulliviranomaisille ja rikosoikeudellisia seuraamuksia varten syyttäjä- ja tuomioistuinviranomaisille. Muille henkilöille tai viranomaisille saa tietoja antaa edelleen vasta tiedot antavan viranomaisen suostuttua tähän.

4. Tiedot antava osapuoli tarkistaa toimittavien tietojen oikeellisuuden. Jos ilmenee, että jo välitetyt tiedot ovat virheellisiä tai hävitettäviä, ilmoitetaan tästä viipymättä vastaanottavalle osapuolelle. Vastaanottava osapuoli on velvollinen oikaisemaan tai hävittämään tiedot.

5. Kyseiselle henkilölle voidaan hakemuksesta antaa tietoja tallennetuista tiedoista ja tallentamisen tarkoituksesta edellyttäen, että tämä ei ole vastoin yleistä etua.

11 ARTIKLA

Tietojen käyttö

1. Saatuja tietoja voidaan käyttää yksinomaan tämän pöytäkirjan tarkoituksiin, niitä saa käyttää kunkin osapuolen alueella muihin tarkoituksiin ainoastaan tiedot luovuttaneen hallintoviranomaisen kirjallisella etukäteen antamalla luvalla, ja tietoja koskevat tiedot luovuttaneen viranomaisen asettamat rajoitukset.

2. Mitä 1 kohdassa määrätään, ei estä tietojen käyttöä tullilainsäädännön noudattamatta jättämisen vuoksi järjestetyissä oikeudellisissa tai hallinnollisissa menettelyissä.

3. Osapuolet voivat käyttää tämän pöytäkirjan määräysten mukaisesti saatuja tietoja ja tutkittuja asiakirjoja todisteena todistusaineistossa, kertomuksissa ja lausunnoissa sekä oikeudelle esitettyjen kanteiden ja syytteiden yhteydessä.

12 ARTIKLA

Asiantuntijat ja todistajat

Pyynnön vastaanottaneen viranomaisen virkamies voidaan toisen osapuolen toimivaltaan kuuluvalla alueella valtuuttaa valtuutuksessa olevin rajoituksin esiintymään asiantuntijana tai todistajana tuomioistuin- tai hallintome-

nettelyissä, jotka koskevat tämän pöytäkirjan soveltamisalaan kuuluvia asioita, sekä esittämään esineitä, asiakirjoja tai niiden virallisesti oikeaksi todistettuja jäljennöksiä, joita mahdollisesti tarvitaan näissä menettelyissä. Todistamis- tai kuulemispyynnössä on ilmoitettava selvästi, minkä asian johdosta ja minkä aseman tai ominaisuuden perusteella virkamiestä kuullaan.

13 ARTIKLA

Avunannosta aiheutuneet kustannukset

Osapuolet ovat vaatimatta toisiltaan korvausta tämän pöytäkirjan nojalla aiheutuneista kustannuksista lukuun ottamatta tapauksen mukaan asiantuntijoiden ja todistajien sekä muun kuin julkishallinnon palveluksessa olevien tulkkien ja kääntäjien kustannuksia.

14 ARTIKLA

Täytäntöönpano

1. Tähän pöytäkirjaan liittyvät käytännön toimenpiteet annetaan Ukrainan keskustulliviranomaisille ja Euroopan yhteisöjen komission toimivaltaisille yksiköille sekä tarvittaessa Euroopan unionin jäsenvaltioiden tulliviranomaisille tehtäväksi. Ne päättävät kaikista pöytäkirjan soveltamisessa tarvittavista käytännön toimenpiteistä ja järjestelyistä ottaen huomioon tietosuojaa koskevat säännöt. Ne voivat suositella toimivaltaisille elimille muutoksia, jotka niiden käsityksen mukaan pitäisi tehdä tähän pöytäkirjaan.

2. Osapuolet neuvottelevat keskenään ja ilmoittavat sen jälkeen toisilleen yksityiskohtaisista soveltamista koskevista säännöistä, jotka on annettu tämän artiklan määräysten mukaisesti.

15 ARTIKLA

Täydentävä luonne

1. Tämä pöytäkirja täydentää keskinäistä avunantoa koskevia sopimuksia, joita on tehty tai saatetaan tehdä yhden tai useamman yhteisön jäsenvaltion ja Ukrainan välillä eikä

estä soveltamasta niitä. Pöytäkirja ei myöskään estä mainittujen sopimusten mukaisesti tapahtuvaa laaja-alaisempaa avunantoa.

2. Mainitut sopimukset eivät estä soveltamasta yhteisön säännöksiä komission toimi-

valtaisten yksikköjen ja jäsenvaltioiden tulliviranomaisten välisestä sellaisten tietojen toimittamisesta, jotka koskevat tulliasioissa saatuja, yhteisölle mahdollisesti merkityksellisiä tietoja, sanotun kuitenkin rajoittamatta 11 artiklan määräysten soveltamista.

PÄÄTÖSASIAKIRJA

Täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat:
BELGIAN KUNINGASKUNTAA,
TANSKAN KUNINGASKUNTAA,
SAKSAN LIITTOTASAVALTAA,
HELLEENIEN TASAVALTAA,
ESPANJAN KUNINGASKUNTAA,
RANSKAN TASAVALTAA,
IRLANTIA,
ITALIAN TASAVALTAA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTAA,
ALANKOMAIEN KUNINGASKUNTAA,
PORTUGALIN TASAVALTAA,
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYTTÄ KUNINGASKUNTAA,

jotka ovat EUROOPAN TALOUSYHTEISÖN perustamissopimuksen, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖN perustamissopimuksen ja EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖN perustamissopimuksen sopimuspuolia,

jäljempänä 'jäsenvaltiot', sekä

EUROOPAN YHTEISÖÄ, EUROOPAN HIILI- JA TERÄSYHTEISÖÄ SEKÄ EUROOPAN ATOMIENERGIAYHTEISÖÄ,

jäljempänä 'yhteisö', sekä

täysivaltaiset edustajat, jotka edustavat UKRAINAA,

jotka

ovat kokoontuneet Luxemburgiin 14 päivänä kesäkuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäneljä allekirjoittamaan Euroopan yhteisöjen ja niiden jäsenvaltioiden sekä Ukrainan välisen kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, jäljempänä 'kumppanuus- ja yhteistyösopimus',

ovat hyväksyneet seuraavat tekstit:

Kumppanuus- ja yhteistyösopimus liitteineen ja pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa.

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Ukrainan täysivaltaiset edustajat ovat antaneet seuraavat tämän päätösasiakirjan liitteinä olevat ja jäljempänä luetellut yhteiset julistukset:

Yhteinen julistus sopimuksen 18 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 19 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 30 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 31 artiklasta
Yhteinen julistus 32 artiklan b alakohdassa ja 43 artiklassa olevasta määräysvallan käsitteestä
Yhteinen julistus sopimuksen 50 artiklasta
Yhteinen julistus sopimuksen 102 artiklasta.

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Ukrainan täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tämän päätösasiakirjan liitteenä olevat julistukset:

Ranskan tasavallan julistus sopimuksen soveltamisesta Euroopan yhteisöön assosioituneihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

Jäsenvaltioiden ja yhteisön täysivaltaiset edustajat sekä Ukrainan täysivaltaiset edustajat ovat ottaneet huomioon tähän päätösasiakirjaan liitetyn seuraavan kirjeenvaihdon:

Yhteisön ja Ukrainan kirjeenvaihto yhtiöiden sijoittautumisesta.

YHTEINEN JULISTUS 18 ARTIKLASTA

Yhteisö ja Ukraina julistavat, että suoja- mukaisia toimenpiteitä.
lausekkeen tekstissä ei myönnetä GATTin

YHTEINEN JULISTUS 19 ARTIKLASTA

Sopimuksen 19 artiklan määräysten tarkoi- koskevassa lainsäädännössä määrättyjen me-
tuksena ei katsota olevan osapuolten vastaa- nettelyjen hidastaminen, estäminen tai hait-
vassa polkumyyntiä ja valtion tuen tutkimista taaminen.

YHTEINEN JULISTUS 30 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että 30 artiklan 1 ja 2 rajoituksia, jotka johtaisivat epäedullisempaan
kohdan ilmaisulla ”lakiensa ja asetustensa kohteluun kuin niiden omille yhtiöilleen tai
mukaisesti” tarkoitetaan sitä, että kukin osa- jonkin kolmannen maan yhtiöille, sivuliik-
puoli voi säännellä yhtiöiden sijoittautumista keille tai tytäryhtiöille myöntämä kohtelu,
alueelleen ja niiden toimintaa siellä, jos nämä sanotun kuitenkin rajoittamatta liitteissä IV
säännökset eivät aseta toisen osapuolen yh- ja V lueteltujen varaumien sekä 44 ja 47
tiöiden sijoittautumiselle ja toiminnalle uusia artiklan määräysten soveltamista.

YHTEINEN JULISTUS 31 ARTIKLASTA

Toisen osapuolen kaupallista toimintaa si- Kaupallinen toiminta tapahtuu 32 artiklassa
sävesikuljetusyhtiöiden alalla toisen osapuolen määriteltyjen tytäryhtiöiden ja sivuliikkeiden
alueella säännellään jäsenvaltiossa tai muodossa.
Ukrainassa sovellettavan lainsäädännön mu-
kaisesti, kunnes tällaista kaupallista toimintaa
koskevista edullisemmista määräyksistä voi-
daan sopia ja jos tätä toimintaa ei säännellä
osapuolia sitovalla lainsäädännöllä.

”Sovellettava lainsäädäntö” käännetään
ukrainaksi ilmaisulla

YHTEINEN JULISTUS 32 ARTIKLAN b ALAKOHDAN JA 43 ARTIKLAN MÄÄRÄYSVALLAN KÄSITTEESTÄ

1. Osapuolet vahvistavat olevansa yhtä mieltä siitä, että kysymys määräysvallasta riippuu yksittäisten tapausten tosiasiallisista olosuhteista.

2. Yhtiön katsotaan olevan toisen yhtiön määräysvallassa ja sitä pidetään näin ollen toisen yhtiön tytäryhtiönä, jos esimerkiksi:

— toisella yhtiöllä on äänten enemmistö suoraan tai välillisesti, tai

— toisella yhtiöllä on oikeus nimittää ja erottaa enemmistö toisen yhtiön hallinto- tai johtaelimen tai valvovan elimen jäsenistä, ja se on samalla tytäryhtiön osakkeenomistaja tai jäsen.

3. Osapuolet katsovat, että 2 kohdassa esitetyt perusteet eivät ole tyhjentäviä.

YHTEINEN JULISTUS 50 ARTIKLASTA

Osapuolet sopivat, että tätä sopimusta sovellettaessa käsitteisiin henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus sisältyvät erityisesti tekijänoikeudet, mukaan lukien tietokoneohjelmien tekijänoikeudet ja lähioikeudet, oikeudet, jotka liittyvät patenteihin, teolliseen muotoiluun, maantieteellisiin merkintöihin, mukaan lukien alkuperänimitykset, tavara- ja palvelumerkkeihin ja integroitujen piirien pii-

rimalleihin sekä teollisoikeuksien suojelemista koskevan Pariisin sopimuksen 10 a artiklassa tarkoitettu suoja vilpillistä kilpailua vastaan ja taitotietoa koskevien julkaisemattomien tietojen suojaaminen.

Osapuolet julistavat, että ilmaisu ”henkinen, teollinen ja kaupallinen omaisuus” käännetään ukrainaksi ilmaisulla

YHTEINEN JULISTUS 102 ARTIKLASTA

Osapuolet ovat yhtä mieltä siitä, että sopimuksen oikein tulkitsemiseksi ja soveltamiseksi sopimuksen 102 artiklaan sisältyvällä ilmaisulla ”erityisen kiireelliset tapaukset” tarkoitetaan jomman kumman osapuolen tekemää tämän sopimuksen merkittävää rikkomista. Tämän sopimuksen merkittävä rikkominen käsittää:

a) tämän sopimuksen perusteettoman pur-

kamisen, joka ei ole oikeutettua kansainvälisen oikeuden yleisten sääntöjen mukaan

tai

b) tämän sopimuksen 2 artiklassa määrättyjen sopimusten olennaisten osien rikkomisen.

RANSKAN TASAVALLAN JULISTUS

Ranskan tasavalta huomauttaa, että Ukrainan kanssa tehtyä kumppanuus- ja yhteistyösopimusta ei sovelleta Euroopan yhteisön

perustamissopimuksen mukaisesti Euroopan yhteisöön assosioituneihin merentakaisiin maihin ja alueisiin.

YHTEISÖN JA UKRAINAN KIRJEENVAIHTO YHTIÖIDEN SJOITTAUTUMISESTA

A. Ukrainan hallituksen kirje

Arvoisa Herra,

Viittaan 23 päivänä maaliskuuta 1994 parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Ukraina myöntää Ukrainan alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Ukrainan politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Ukrainaan.

Tulkintani on, tämän seikan huomioon ottaen, että tämän sopimuksen parafoimisen ja

yhtiöiden sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Ukraina ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjitäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Ukrainan tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Ukrainan hallituksen puolesta

B. Euroopan yhteisön kirje

Arvoisa Herra,

Minulla on kunnia ilmoittaa saaneeni seuraavan tänään päivätyn kirjeenne:

”Viittaan 23 päivänä maaliskuuta 1994 parafoituun kumppanuus- ja yhteistyösopimukseen.

Kuten neuvotteluissa korostin, Ukraina myöntää Ukrainan alueelle sijoittautuville ja siellä toimiville yhteisön yhtiöille etuoikeutetun kohtelun tietyiltä osin. Selitin, että tämä heijastaa Ukrainan politiikkaa edistää kaikin keinoin yhteisön yhtiöiden sijoittautumista Ukrainaan.

Tulkintani on, tämän seikan huomioon ottaen, että tämän sopimuksen parafoimisen ja

yhtiöiden sijoittautumista koskevien artiklojen voimaantulon välisenä aikana Ukraina ei toteuta toimenpiteitä tai anna lainsäädäntöä, joiden seurauksena yhteisön yhtiöitä syrjitäisiin tai niihin kohdistuva syrjintä huononisi suhteessa Ukrainan tai kolmansien maiden yhtiöihin ja sopimuksen parafointipäivänä vallinneeseen tilanteeseen verrattuna.

Olisin kiitollinen, jos voisitte vahvistaa vastaanottaneenne tämän kirjeen.”

Vahvistan vastaanottaneeni tämän kirjeen.

Vastaanottakaa, Arvoisa Herra, korkeimman kunnioitukseni vakuutus.

Euroopan yhteisöjen puolesta

